



REPUBLIKA SLOVENIJA  
DRŽAVNI SVET

Številka: 060-01-5/2018/30  
Ljubljana, 19. 6. 2018

**Z a p i s n i k**

**8. seje Državnega sveta Republike Slovenije,  
ki je bila v sredo, 13. 6. 2018**

Predsednik je začel 8. sejo Državnega sveta Republike Slovenije, ki jo je sklical na podlagi 53. člena Zakona o Državnem svetu in prvega odstavka 30. člena Poslovnika Državnega sveta Republike Slovenije.

Seja se je začela ob 13.00 in zaključila ob 18.09 uri.

Opravičeno odsoten:

- Igor Antauer

Odsotni:

- Mitja Gorenšek
- Boris Popovič.

Na sejo so bili vabljeni:

- nj. eksc. mag. Sigrid Berka, veleposlanica Republike Avstrije (k 3. točki dnevnega reda),
- dr. Zoran Stančič, vodja Predstavništva Evropske komisije v Sloveniji (k 4. točki dnevnega reda),
- dr. Miro Cerar, predsednik Vlade Republike Slovenije, ki opravlja tekoče posle (k 4. točki dnevnega reda),
- Vlasta Nussdorfer, varuhinja človekovih pravic (k 5. točki dnevnega reda),
- dr. Primož Dolenc, namestnik guvernerja Banke Slovenije (k 6. točki dnevnega reda).

Seje so se udeležili:

K 3. točki

- nj. eksc. mag. Sigrid Berka, veleposlanica Republike Avstrije,
- Karin Hojker, asistentka veleposlanice.

K 4. točki

- dr. Zoran Stančič, vodja Predstavništva Evropske komisije v Sloveniji,
- mag. Igor Mally, državni sekretar v Kabinetu predsednika Vlade Republike Slovenije, pristojen za evropske zadeve,
- mag. Katja Novak, vodja Kabineta ministrice, Ministrstvo za finance,

- Katja Manfreda, svetovalka, Služba Vlade Republike Slovenije za razvoj in evropsko kohezijsko politiko,
- Mojca Presečnik, (po pooblastilu) vodja Službe za izvajanje kohezijske politike, Ministrstvo za zdravje,
- Zvezdana Veber-Hartman, sekretarka, Služba za evropske zadeve in mednarodno sodelovanje, Ministrstvo za zdravje,
- Jure Vršnak, vodja Sektorja za splošne in institucionalne zadeve, Ministrstvo za zunanje zadeve.

#### K 5. točki

- Vlasta Nusdorfer, Varuhinja človekovih pravic,
- Kristjan Lovrak, generalni sekretar v Uradu varuhinje,
- mag. Nina Koželj, vršilka dolžnosti generalnega direktorja Direktorata za kaznovalno pravo in človekove pravice, Ministrstvo za pravosodje,
- Janja Plevnik, sekretarka, Sektor za kaznovalno pravo in človekove pravice, Ministrstvo za pravosodje,
- mag. Nadja Čobal, sekretarka Direktorata za zdravstveno varstvo, Ministrstvo za zdravje.

#### K 6. točki

- Irena Vodopivec Jean, viceguvernerka,
- Jurij Žitko, direktor Pravnega oddelka,
- Luka Kocina, direktor oddelka Notranje finance in kontroling.

#### K 9. točki

- dr. Nejc Brezovar, državni sekretar, Ministrstvo za javno upravo,
- Uroš Korošec, generalni direktor Direktorata za stvarno premoženje, Ministrstvo za javno upravo.

\* \* \*

O sklicu seje je predsednik obvestil predsednika Državnega zbora Republike Slovenije dr. Milana Brgleza in predsednika Vlade Republike Slovenije.

\* \* \*

S sklicem 6. 6. 2018 so državne svetnice in državni svetniki prejeli naslednji predlog dnevnega reda:

1. Odobritev zapisnika 7. seje Državnega sveta Republike Slovenije
2. Pobude in vprašanja državnih svetnic in svetnikov
3. Predstavitev prednostnih nalog predsedovanja Republike Avstrije EU v času od 1. 7. do 31. 12. 2018
4. Predstavitev Predloga Evropske komisije za večletni finančni okvir proračuna EU za obdobje 2021–2027
5. Triindvajseto redno letno poročilo Varuha človekovih pravic Republike Slovenije za leto 2017, EPA 2735-VII
6. Letno poročilo Banke Slovenije za leto 2017 z letnim obračunom Banke Slovenije za leto 2017 (računovodski izkazi), ki je sestavni del tega poročila in Finančni načrt Banke Slovenije za leto 2018, EPA 2800-VII
7. Zaključki s posveta »Upravljanje z velikimi zvermi v prihodnje«
8. Zaključki s posveta o Predlogu novega zakona o znanstveno-raziskovalni dejavnosti

9. Obravnava odgovora Vlade Republike Slovenije na pobudo in vprašanje državnega svetnika Francija Rokavca v zvezi z izvajanjem Zakona o stvarnem premoženju države in samoupravnih lokalnih skupnosti (ZSPDSLS-1)

\* \* \*

Ker predsednik ni prejel nobenega predloga za umik točke in razširitev je dal na glasovanje naslednji

## **DNEVNI RED**

1. Odobritev zapisnika 7. seje Državnega sveta Republike Slovenije
2. Pobude in vprašanja državnih svetnic in svetnikov
3. Predstavitev prednostnih nalog predsedovanja Republike Avstrije EU v času od 1. 7. do 31. 12. 2018
4. Predstavitev Predloga Evropske komisije za večletni finančni okvir proračuna EU za obdobje 2021–2027
5. Triindvajseto redno letno poročilo Varuha človekovih pravic Republike Slovenije za leto 2017, EPA 2735-VII
6. Letno poročilo Banke Slovenije za leto 2017 z letnim obračunom Banke Slovenije za leto 2017 (računovodski izkazi), ki je sestavni del tega poročila in Finančni načrt Banke Slovenije za leto 2018, EPA 2800-VII
7. Zaključki s posveta »Upravljanje z velikimi zvermi v prihodnje«
8. Zaključki s posveta o Predlogu novega zakona o znanstveno-raziskovalni dejavnosti
9. Obravnava odgovora Vlade Republike Slovenije na pobudo in vprašanje državnega svetnika Francija Rokavca v zvezi z izvajanjem Zakona o stvarnem premoženju države in samoupravnih lokalnih skupnosti (ZSPDSLS-1)

**Predlagani dnevni red je bil sprejet (26 državnih svetnic in svetnikov je prijavilo prisotnost, 27 jih je glasovalo za, nihče ni bil proti).**

### **1. točka dnevnega reda:**

- **Odobritev zapisnika 7. seje Državnega sveta Republike Slovenije**

Osnutek zapisnika 7. seje Državnega sveta Republike Slovenije so državne svetnice in svetniki prejeli po elektronski pošti s sklicem.

Ker predsednik ni prejel pisnih pripomb na osnutek zapisnika, je predlagal, da o njem glasujejo.

**Zapisnik 7. seje je bil sprejet (24 državnih svetnic in svetnikov je prijavilo prisotnost, 27 jih je glasovalo za, nihče ni bil proti).**

\* \* \*

### **2. točka dnevnega reda:**

- **Pobude in vprašanja državnih svetnic in svetnikov**

**Po elektronski pošti dne 7. 6. 2018 so državne svetnice in svetniki prejeli Pobudo Komisije za kulturo, znanost, šolstvo in šport ter Interesne skupine negospodarskih dejavnosti za odpravo instituta anonimnih prijav v povezavi s področjem inšpekcijskega nadzora.**

Predlog sklepa Državnega sveta so prav tako prejeli po elektronski pošti 7. 6. 2018.

Predsednik je dal na glasovanje predlog sklepa:

Državni svet Republike Slovenije je na 8. seji 13. 6. 2018, v skladu z 98. členom Poslovnika Državnega sveta (Uradni list RS, št. 70/08, 73/09, 101/10, 6/14 in 26/15), obravnaval pobudo Komisije Državnega sveta za kulturo, znanost, šolstvo in šport ter Interesne skupine negospodarskih dejavnosti za odpravo instituta anonimnih prijav v povezavi s področjem inšpekcijskega nadzora, in na podlagi prvega odstavka 56. člena Zakona o Državnem svetu (Uradni list RS, št. 100/05 - UPB1 in 95/09-odl. US in 21/13-ZFDO-F) sprejel naslednji

#### S K L E P :

Državni svet Republike Slovenije podpira pobudo Komisije Državnega sveta za kulturo, znanost, šolstvo in šport ter Interesne skupine negospodarskih dejavnosti ter predlaga Ministrstvu za javno upravo, da pobudo prouči in nanjo odgovori.

Pobuda Komisije Državnega sveta za kulturo, znanost, šolstvo in šport ter Interesne skupine negospodarskih dejavnosti se glasi:

**Ministrstvo za javno upravo naj pripravi spremembo Zakona o inšpekcijskem nadzoru (Uradni list RS, št. 43/07 – uradno prečiščeno besedilo in 40/14), na podlagi katere bi se s črtanjem drugega odstavka 24. člena navedenega zakona ali, če tako oceni, na kakšen drug ustrežnejši način sistemsko zagotovilo, da inšpektorji ne bodo več zakonsko zavezani obravnavati anonimnih prijav kršitev zakonov in drugih predpisov.**

Obrazložitev:

Zakon o inšpekcijskem nadzoru (Uradni list RS, št. 43/07 – uradno prečiščeno besedilo in 40/14; v nadaljevanju ZIN) kot sistemski zakon v drugem odstavku 24. člena inšpektorjem nalaga, da morajo, ne glede na določbe zakona o splošnem upravnem postopku, obravnavati tudi anonimne prijave v zadevah iz svoje pristojnosti.

Državni svet ugotavlja, da sta pristojna Komisija Državnega sveta za kulturo, znanost, šolstvo in šport ter Interesna skupina negospodarskih dejavnosti, ki sta se na skupnem zasedanju 30. 5. 2018 seznanili s Peticijo Učiteljskega združenja Slovenije za ukinitve obravnave anonimne prijave v šolstvu, ugotovili, da na področju vzgoje in izobraževanja število anonimnih prijav kršitev raste ter da se jih velik del izkaže za neutemeljene. S podobno situacijo se soočajo tudi drugi družbeni podsistemi (zdravstvo, socialno varstvo itd.).

Komisija Državnega sveta za kulturo, znanost, šolstvo in šport ter Interesna skupina negospodarskih dejavnosti sta na podlagi obravnave problematike ocenili, da zgolj dopolnitev področnega Zakona o šolski inšpekciji (Uradni list RS, št. 114/05 – uradno prečiščeno besedilo: v nadaljevanju ZSoll) ne bi zadoščala za razrešitev nastale situacije. Takšno pojasnilo je namreč Ministrstvo za javno upravo podalo Ministrstvu za izobraževanje, znanost in šport, ko se je slednje zavzelo za parcialno ureditev problematike na področju vzgoje in izobraževanja v prej navedenem ZSoll. Posledično Državni svet ocenjuje, da bi bil primernejši poseg v sistemski zakon – ZIN; tudi z vidika iskanja rešitev, ki ne bodo vezane na trenutne odločitve inšpekcijskih organov ali posebne napotke posameznih pristojnih ministrstev v zvezi z izvajanjem nadzornih mehanizmov (primer trenutne ureditve na področju vzgoje in izobraževanja, v okviru katerega naj bi Inšpektorat RS za šolstvo in šport na podlagi

neposrednega navodila ministrice za izobraževanje, znanost in šport obravnaval samo tiste anonimne prijave, za katere presodi, da so utemeljene).

Državni svet opozarja, da so anonimne prijave pogosto ne samo lažne, ampak tudi žaljive in posledično grobo posegajo v ustavno zagotovljeno varstvo človekove osebnosti in dostojanstva, pravice do zasebnosti in osebnostne pravice ter pravice do osebnega dostojanstva in varnosti.

Posamezniku, ki se ga prijavi kot kršitelja, lahko anonimna prijava povzroči veliko škodo, pri čemer je anonimni prijavitelj popolnoma zaščiten, tudi če se prijava izkaže za lažno. Neznani prijavitelj namreč ne občuti posledic svoje odločitve za vložitev anonimne prijave in ni mu treba prevzeti nobene odgovornosti za izvršeno dejanje lažne ali neutemeljene prijave. Na drugi strani pa je posameznik lahko anonimno prijavljen celo večkrat; če se prijava izkaže kot lažna, pa nima nobene zaščite ali možnosti prijave kršitev svojih ustavnih pravic. Prav tako pogosto, čeprav je stranka v postopku, ni avtomatično informiran o formalnem koncu postopka obravnave anonimne prijave, če se ugotovi, da gre za lažno prijavo, ampak mora o tem sam opraviti poizvedbo.

Posledice, ki jih utрпи posameznik, zoper katerega je vložena lažna anonimna prijava, so lahko zelo hude - od izgubljenega ugleda, dostojanstva, verodostojnosti, časa in stika s stroko (postopki so lahko dolgotrajni), negativnega vpliva na zdravje (prihaja celo do hospitalizacij) itd. Predvsem pa takšna prijava večino zaposlenih za vedno zaznamuje, še zlasti v poklicih, za katere je značilna določena specifična dela (npr. v šolstvu in zdravstvu), ki ne omogoča dosti manevrskega prostora za izničenje posledic za vedno omadeževanega imena in ugleda.

Državni svet opozarja, da kljub anonimnosti prijavitelja vsebina prijave redko ostane skrita širši javnosti, velikokrat je tudi intenzivno in nekorektno medijsko izpostavljena (primerljivo s prav tako aktualnim in težko obvladljivim pojavom lažnih novic), zaradi česar oseba, zoper katero je bila vložena anonimna prijava, utрпи še toliko večjo škodo. Ob tem Državni svet dodatno opozarja na zaskrbljujočo splošno družbeno klimo, ki izrabo anonimnih prijav za blatenje dobrega imena posameznika dopušča in včasih celo spodbuja, čemur sledi še »medijski umor«. Opozorila strokovnjakov, da je treba urediti nastalo zaskrbljujočo situacijo, ne bi smela ostati spregledana.

Možnost vlaganja anonimnih prijav na vseh družbenih področjih sicer ne vpliva negativno zgolj na posameznika, zoper katerega je podana prijava, ampak tudi na sloves in delo institucij ter poklicev, v katerih delujejo na tak način izpostavljeni posamezniki (npr. na področju vzgoje in izobraževanja lahko pride do izgube ugleda celotne šole ali vrtca, do motenega izvajanja učnega procesa, negativnega vzdušja oz. počutja zaposlenih na delovnem mestu, izgube avtoritete učiteljev na splošno, preusmeritve pozornosti s temeljnih nalog, ki naj bi se jih izvajalo ...). Posledično Državni svet meni, da bi morali kot družba preprečiti zlorabe instituta anonimne prijave, predvsem pa javni interes postaviti pred interes posameznika, ki z anonimno prijavo opozarja na domnevno neustrezno izvajanje oziroma nespoštovanje zakonov in drugih predpisov. Prijaviteljem je treba onemogočiti skrivanje za anonimnostjo in jih s tem pozvati k sprejemanju odgovornosti, spoštovanju in drugačni kulturi komuniciranja.

Državni svet ne zanika, da lahko prihaja do kršitev in raznih problemov, ki pa se jih da rešiti tudi na drugačne načine in ne zgolj z anonimno prijavo. Predvsem bi se moralo dopustiti posameznim institucijam, da v prvi vrsti z notranjimi mehanizmi rešujejo nastale težave, ki v primeru anonimnih prijav pogosto izhajajo iz nerazrešenih medosebnih konfliktov, ki pa jih takšna prijava samo še poglobi in ne razreši.

Tako v vzgoji in izobraževanju kot tudi v okviru drugih družbenih podsistemov že obstajajo načini zaščite interesa in pravic posameznika, ki temeljijo na drugačnih pristopih kot anonimna prijava (npr. vzpostavitev strokovnega tima, ki prouči domnevno problematični odnos med učiteljem in učencem; zaščita, ki jo nudijo varuh človekovih pravic, zagovorniki pacientovih pravic, zagovornik načela enakosti, zastopniki pravic oseb s težavami v duševnem zdravju, sindikati, pooblaščenca za varnost ...) in ki prav tako nudijo določeno raven zaščite prijavitelja domnevnih kršitev ter vodijo k bolj konstruktivnim rešitvam nastalih težav.

Državni svet ne problematizira izvajanja rednih inšpekcijskih nadzorov oziroma nadzorov na podlagi znanih prijaviteljev, poziva zgolj k sistemski ureditvi področja na način, da bo imel inšpektor dolžnost obravnavati zgolj prijave z imenom in priimkom ter podpisom prijavitelja, katerega identiteto sicer inšpektor ščiti po zakonski dolžnosti.

Meni, da kljub temu, da anonimne prijave v določenih segmentih (npr. v povezavi z delovanjem represivnih organov oz. v povezavi z naznanitvami kaznivih dejanj) lahko predstavljajo enega od načinov zaščite prijavitelja, v ostalih segmentih družbe ne bi smele biti prepoznane kot javni interes, zato bi se morali kot družba jasno in odločno ograditi od tovrstnega početja in na najvišji družbeno-politični ravni sprejeti odločitev, da (predvsem lažne in žaljive) anonimne prijave predstavljajo družbeno nesprejemljivo aktivnost. Iskati bi bilo treba zakonske rešitve za odvrčanje ljudi od tovrstnega (večinoma škodljivega) početja, saj anonimne prijave predstavljajo enega od elementov razkroja družbe na različnih področjih in v veliki meri vplivajo na čedalje bolj prisotno nespoštovanje avtoritet v družbi.

\* \* \*

Državni svet Republike Slovenije predlaga Ministrstvu za javno upravo, da pobudo prouči in v skladu s četrtem odstavkom 98. člena Poslovnika Državnega sveta (Uradni list RS, št. 70/08, 73/09, 101/10, 6/14 in 26/15) nanjo v roku 30 dni odgovori.

**Predlog sklepa je bil sprejet (25 državnih svetnic in svetnikov je prijavilo prisotnost, 27 jih je glasovalo za, nihče ni bil proti).**

\* \* \*

**Po elektronski pošti dne 11. 6. 2018 so državne svetnice in svetniki prejeli Pobudo državnega svetnika Alojza Kovšče glede financiranja najema robotske obleke.**

Predlog sklepa Državnega sveta so prav tako prejeli po elektronski pošti 11. 6. 2018.

Obrazložitev je podal predlagatelj pobude Alojz Kovšča.

Predsednik je dal na glasovanje predlog sklepa:

Državni svet Republike Slovenije je na 8. seji 13. 6. 2018, v skladu z 98. členom Poslovnika Državnega sveta (Uradni list RS, št. 70/08, 73/09, 101/10, 6/14 in 26/15), obravnaval pobudo državnega svetnika Alojza Kovšče glede financiranja najema robotske obleke ter na podlagi prvega odstavka 56. člena Zakona o Državnem svetu (Uradni list RS, št. 100/05 - UPB1 in 95/09-odl. US in 21/13-ZFDO-F) sprejel naslednji

S K L E P:

Državni svet Republike Slovenije podpira pobudo državnega svetnika Alojza Kovšče ter Zavodu za zdravstveno zavarovanje Slovenije predlaga, da pobudo prouči in nanjo odgovori.

Pobuda državnega svetnika Alojza Kovšče se glasi:

**Zavod za zdravstveno zavarovanje Slovenije naj prouči možnost financiranja najema robotske obleke za rehabilitacijo invalidnih oseb na Univerzitetnem rehabilitacijskem inštitutu Republike Slovenije – Soča.**

Obrazložitev:

Zakon o zdravstvenem varstvu in zdravstvenem zavarovanju<sup>1</sup> in Pravila obveznega zdravstvenega zavarovanja<sup>2</sup> določajo pravico do medicinskih pripomočkov, ki zagotavlja zavarovanim osebam dostop do medicinskih pripomočkov v breme obveznega zdravstvenega zavarovanja. Na podlagi veljavne zakonodaje se med pripomočke obveznega zdravstvenega zavarovanja uvrščajo proteze udov, estetske proteze, ortoze za stabilizacijo udov in hrbtenice, ortopedska obutev, vozički ter ostali pripomočki za gibanje, stojo in sedenje, električni stimulatorji in ostali aparati (npr. za podporo pri dihanju), pripomočki za nego na bolnikovem domu (postelje z dodatki, sanitarni pripomočki, blazine proti preležaninam), kilni pasovi, pripomočki pri težavah z odvajanjem seča in blata, pripomočki pri zdravljenju sladkorne bolezni, kanile, pripomočki za slepe in slabovidne, pripomočki za izboljšanje vida, pripomočki za sluh in govor, obvezilni material in ostali medicinski pripomočki. Ti pripomočki pacientom omogočajo lažje premagovanje njihovih zdravstvenih težav ter nudijo možnost za bolj kakovostno življenje navkljub njihovem zdravstvenemu stanju.

Sodoben razvoj na številnih področjih, tudi v zdravstvu, je v zadnjih letih pripomogel k temu, da je danes življenje, navkljub marsikateri zdravstveni težavi, dolgotrajnejše in kakovostnejše. Rehabilitacije po poškodbah, boleznih in amputacijah so posebej pomembne za življenje posameznikov, ki okrevajo po poškodbah in boleznih, katerih rezultat je zmanjšana telesna gibljivost. V svetovnem merilu je na tem področju moč v zadnjih letih zaznati porast t. i. robotskih oblek, ki pospešujejo rehabilitacijo, višajo kakovost življenja invalidov in hkrati preprečujejo nove zdravstvene težave, ki jih povzročajo nenehno sedenje v invalidskem vozičku. Obenem predstavljajo t. i. robotske obleke ali ekoskeleti priložnost za daljše ohranjanje gibljivosti in samostojnosti pri naraščajočem številu starajočega se prebivalstva.

Univerzitetni rehabilitacijski inštitut Republike Slovenije – Soča (v nadaljevanju: Inštitut) že vrsto let izvaja celovito rehabilitacijo pacientov z namenom izboljšanja kakovosti njihovega življenja in vračanja v ustrezno življenjsko okolje. Poleg poklicne rehabilitacije in rehabilitacije po poškodbah, boleznih ter telesnih okvarah se Inštitut ponaša s tem, da je v sodelovanju z ITF razvijal in izvajal projekte s področja fizične in duševne rehabilitacije ter krepitve lokalnih / nacionalnih zmogljivosti s področja rehabilitacije. Pri izvajanju rehabilitacij se Inštitut, kljub lastni raziskovalni in razvojni dejavnosti, sooča z nekaterimi izzivi, med katerimi velja izpostaviti predvsem finančne omejitve za uporabo in razvoj najsodobnejših medicinskih pripomočkov.

V tem oziru Državni svet predlaga, da Zavod za zdravstveno zavarovanje Slovenije prouči možnost financiranja najema t. i. robotske obleke za Inštitut, saj bi to slednjemu omogočilo nov pristop na področju rehabilitacije posameznikov s telesnimi okvarami ter pomembno prispevalo k nadaljnjim raziskavam in razvoju na omenjenem področju.

\* \* \*

Državni svet Republike Slovenije predlaga Zavodu za zdravstveno zavarovanje Slovenije, da pobudo prouči in v skladu s četrtem odstavkom 98. člena Poslovnika

---

<sup>1</sup> Uradni list RS, št. 72/06 – uradno prečiščeno besedilo, 114/06 – ZUTPG, 91/07, 76/08, 62/10 – ZUPJS, 87/11, 40/12 – ZUJF, 21/13 – ZUTD-A, 91/13, 99/13 – ZUPJS-C, 99/13 – ZSVarPre-C, 111/13 – ZMEPIZ-1, 95/14 – ZUJF-C, 47/15 – ZZSDT, 61/17 – ZUPŠ in 64/17 – ZZDej-K.

<sup>2</sup> Uradni list RS, št. 79/94, 73/95, 39/96, 70/96, 47/97, 3/98, 3/98, 51/98 – odl. US, 73/98 – odl. US, 90/98, 6/99 – popr., 109/99 – odl. US, 61/00, 64/00 – popr., 91/00 – popr., 59/02, 18/03, 30/03, 35/03 – popr., 78/03, 84/04, 44/05, 86/06, 90/06 – popr., 64/07, 33/08, 7/09, 88/09, 30/11, 49/12, 106/12, 99/13 – ZSVarPre-C, 25/14 – odl. US, 25/14, 85/14 in 10/17 – ZČmIS.

Državnega sveta (Uradni list RS, št. 70/08, 73/09, 101/10, 6/14 in 26/15) nanjo v roku 30 dni odgovori.

**Predlog sklepa je bil sprejet (27 državnih svetnic in svetnikov je prijavilo prisotnost, 26 jih je glasovalo za, nihče ni bil proti).**

\* \* \*

**Po elektronski pošti dne 11. 6. 2018 so državne svetnice in svetniki prejeli Pobudo državnega svetnika Branka Tomažiča v zvezi s pogojem aktivnega kmetovanja za upravičenost do neposrednih plačil.**

Predlog sklepa Državnega sveta so prav tako prejeli po elektronski pošti 11. 6. 2018.

Obrazložitev je podal predlagatelj pobude Branko Tomažič.

Predsednik je dal na glasovanje predlog sklepa:

Državni svet Republike Slovenije je na 8. seji 13. 6. 2018, v skladu z 98. členom Poslovnika Državnega sveta (Uradni list RS, št. 70/08, 73/09, 101/10, 6/14 in 26/15), obravnaval pobudo državnega svetnika Branka Tomažiča v zvezi s pogojem aktivnega kmetovanja za upravičenost do neposrednih plačil ter na podlagi prvega odstavka 56. člena Zakona o Državnem svetu (Uradni list RS, št. 100/05 - UPB1 in 95/09-odl. US in 21/13-ZFDO-F) sprejel naslednji

#### S K L E P:

Državni svet Republike Slovenije podpira pobudo državnega svetnika Branka Tomažiča ter Vladi Republike Slovenije in Ministrstvu za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano predlaga, da pobudo proučita in nanjo odgovorita.

Pobuda državnega svetnika Branka Tomažiča se glasi:

**Pri oblikovanju nove skupne kmetijske politike naj se prouči predlog, da so do neposrednih plačil upravičeni le aktivni kmetje – kmetje, ki zemljo dejansko obdelujejo in pridelujejo hrano.**

#### Obrazložitev:

Kmetje – nosilci kmetijskih dejavnosti vsako leto vlagajo zbirno vlogo za pridobitev neposrednih plačil. Neposredna plačila so po veljavnih predpisih namenjena kmetom – nosilcem kmetijske dejavnosti, ki kmetijsko dejavnost izvajajo s proizvodnjo, rejo ali gojenjem kmetijskih proizvodov, vzrejo in rejo živali ter vzdrževanjem kmetijskih zemljišč v stanju, primernem za pašo ali pridelavo.

Vse več lastnikov kmetijskih zemljišč opušča kmetovanje in daje zemljo v zakup, sami pa kot lastniki kmetijskih zemljišč še naprej vlagajo zbirne vloge za pridobitev subvencij – neposrednih plačil. Kmetje, ki dejansko kmetujejo in obdelujejo zemljo ter pridelujejo hrano, opozarjajo, da je taka praksa v nasprotju z veljavnimi predpisi in ne prinaša rezultatov in ciljev Skupne kmetijske politike, ki strmi k pridelavi hrane za zagotavljanje samooskrbe.

Na podlagi navedenega se predlaga, da se pri oblikovanju nove skupne kmetijske politike spremeni sedanja ureditev in upravičenost do nepovratnih oz. neposrednih plačil veže le na tiste nosilce kmetijske dejavnosti, ki dejansko obdelujejo zemljo in pridelujejo hrano ter niso zgolj lastniki kmetijskih zemljišč.

\* \* \*



Državni svet Republike Slovenije predlaga Vladi Republike Slovenije in Ministrstvu za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano, da pobudo proučita in v skladu s četrtem odstavkom 98. člena Poslovnika Državnega sveta (Uradni list RS, št. 70/08, 73/09, 101/10, 6/14 in 26/15) nanjo v roku 30 dni odgovorita.

**Predlog sklepa je bil sprejet (29 državnih svetnic in svetnikov je prijavilo prisotnost, 29 jih je glasovalo za, nihče ni bil proti).**

\* \* \*

**Po elektronski pošti dne 11. 6. 2018 so državne svetnice in svetniki prejeli vprašanje in pobudo državne svetnice Bojane Potočan v zvezi z vračanjem v ponovno odločanje v upravnih postopkih.**

Predlog sklepa Državnega sveta so prav tako prejeli po elektronski pošti 11. 6. 2018.

Obrazložitev je podala predlagateljica vprašanja in pobude Bojana Potočan.

Predsednik je dal na glasovanje predlog sklepa:

Državni svet Republike Slovenije je na 8. seji 13. 6. 2018, v skladu z 98. členom Poslovnika Državnega sveta (Uradni list RS, št. 70/08, 73/09, 101/10, 6/14 in 26/15), obravnaval vprašanje in pobudo državne svetnice Bojane Potočan v zvezi z vračanjem v ponovno odločanje v upravnih postopkih ter na podlagi prvega odstavka 56. člena Zakona o Državnem svetu (Uradni list RS, št. 100/05 - UPB1 in 95/09-odl. US in 21/13-ZFDO-F) sprejel naslednji

#### S K L E P:

Državni svet Republike Slovenije podpira vprašanje in pobudo državne svetnice Bojane Potočan v zvezi z vračanjem v ponovno odločanje v upravnih postopkih ter Vladi Republike Slovenije in Ministrstvu za javno upravo predlaga, da vprašanje in pobudo proučita in nanjo odgovorita.

Vprašanje in pobuda državne svetnice Bojane Potočan se glasita:

- 1. Ali se vodi evidenca glede števila upravnih postopkov, in sicer glede pritožbenih postopkov in števila vračanj zadev v ponovno odločanje od instančnega organa na prvostopenjski organ?**
- 2. Prouči naj se možnost spremembe zakonodaje na način, da se veljavni kriterij – načelo ekonomičnosti – za vračanje v ponovno odločanje dopolni s taksativnimi omejitvami glede vračanja zadev, da bo drugostopenjski organ večkrat samostojno meritorno odločal v pritožbeni zadevi.**

Obrazložitev:

V Zakonu o splošnem upravnem postopku (Uradni list RS, št. 24/06 – uradno prečiščeno besedilo, 105/06 – ZUS-1, 126/07, 65/08, 8/10 in 82/13; v nadaljevanju ZUP), je v tretjem odstavku 251. člena določeno, da lahko drugostopenjski organ, če spozna, da bo pomanjkljivosti postopka na prvi stopnji hitreje in bolj ekonomično odpravil organ prve stopnje, odpravi odločbo prve stopnje s svojo odločbo in vrne zadevo organu prve stopnje v ponovni postopek. V praksi se zaznava, da drugostopenjski organi večinoma vedno izkoristijo možnost, da zadevo vrnejo v ponovno odločanje na prvo stopnjo, le redko pa sami meritorno odločijo, še zlasti, če gre za t. i. "majhne organe". Zaradi kadrovskih omejitev pa isto pritožbo na prvi

stopnji praviloma rešuje ista oseba, ki je izdala prvostopenjsko odločbo. Veljavna ureditev sicer temelji na načelu ekonomičnosti, kar pomeni, da je upravni organ dolžan med več možnimi načini dela uporabiti tistega, ki je hitrejši in povzroča manjše stroške, vendar ne na škodo materialne resnice. Ne glede na to pa stranke v upravnem postopku menijo, da tak način dela večkrat nepotrebno podaljšuje postopke, kar je v nasprotju z načelom ekonomičnosti postopka.

Na navedeno problematiko opozarja tudi Varuh človekovih pravic v Letnem poročilu za leto 2017 in v njem priporoča, da se spremeni prvi in tretji odstavek 251. člena ZUP, in sicer tako, »da bodo organi druge stopnje zavezani meritorno odločiti v zadevah, ne pa da imajo možnosti o tem odločati samostojno, kar v praksi pomeni, da v večini primerov le odpravijo odločbo organa prve stopnje in mu zadevo vrnejo v ponovni postopek«.

\* \* \*

Državni svet Republike Slovenije predlaga Vladi Republike Slovenije in Ministrstvu za javno upravo, da vprašanje in pobudo proučita in v skladu s četrtem odstavkom 98. člena Poslovnika Državnega sveta (Uradni list RS, št. 70/08, 73/09, 101/10, 6/14 in 26/15) nanju v roku 30 dni odgovorita.

**Predlog sklepa je bil sprejet (28 državnih svetnic in svetnikov je prijavilo prisotnost, 20 jih je glasovalo za, 1 je glasoval proti).**

\* \* \*

**Po elektronski pošti dne 12. 6. 2018 so državne svetnice in svetniki prejeli pobude državnega svetnika Franca Goloba v zvezi z izvajanjem regionalne, razvojne in evropske kohezijske politike.**

Predlog sklepa Državnega sveta so prav tako prejeli po elektronski pošti 12. 6. 2018.

Predsednik je dal na glasovanje predlog sklepa:

Državni svet Republike Slovenije je na 8. seji 13. 6. 2018, v skladu z 98. členom Poslovnika Državnega sveta (Uradni list RS, št. 70/08, 73/09, 101/10, 6/14 in 26/15), obravnaval pobude državnega svetnika Franca Goloba v zvezi z izvajanjem regionalne, razvojne in evropske kohezijske politike ter na podlagi prvega odstavka 56. člena Zakona o Državnem svetu (Uradni list RS, št. 100/05 - UPB1 in 95/09-odl. US in 21/13-ZFDO-F) sprejel naslednji

S K L E P:

Državni svet Republike Slovenije podpira pobude državnega svetnika Franca Goloba ter Vladi Republike Slovenije predlaga, da pobude prouči in nanje odgovori.

Pobude državnega svetnika Franca Goloba se glasijo:

**Na področju izvajanja evropske kohezijske politike naj se:**

1. poenostavijo postopki na ravni sistema upravljanja in nadzora (krajši odzivni roki);
2. poenostavi informacijski sistem in polno operacionalizira;
3. implementirajo vse poenostavitve, ki jih v tem trenutku omogoča Evropska Uredba 1303/2013 in delegirani ter izvedbeni akti;

4. integrirajo komplementarne vsebine z uporabo JAP ter intenzivneje uporabljajo integrirani instrumenti, ki jih omogoča obstoječa uredba evropske kohezijske politike;
5. nadgradi instrument CLLD s krepitvijo integriranega teritorialnega pristopa ter medteritorialnega sodelovanja;
6. prilagodijo razpisni kriteriji za Vzhodno oz. Zahodno kohezijsko regijo glede na kapaciteto in zmožnosti posamezne regije ter bolj usmerjeno oblikujejo javni razpisi;
7. v fazi programiranja usmeri na tista področja, ki so ključnega pomena za razvoj skupnosti (t. i. tailor made ukrepi in aktivnosti) ter predvidi, na kakšen način bo potekala implementacija;
8. hitreje izvedejo projekti regionalnega pomena, ki so ključni za doseg ciljev iz Evropskega sklada za regionalni razvoj in Kohezijskega sklada.

#### **Na področju izvajanja regionalne politike naj se:**

1. okrepi regionalna politika v vseh ključnih instrumentih države in ključnih razvojnih dokumentih (npr. v Strategiji razvoja Slovenije, Strategiji pametne specializacije, itd.);
2. okrepi izvajanje regionalnih instrumentov in politik;
3. okrepi izvajanje podpornih storitev na regionalni ravni (podjetništvo, socialno podjetništvo, internacionalizacija, upravljanje poslovnih con ipd.);
4. nudi podpora lokalni in regionalni ravni pri pripravi dokumentacije in vsebin razvojnih projektov;
5. izvaja skladen regionalni razvoj v vseh politikah države in nad tem izvaja nadzor;
6. okrepi ekipa za izvajanje regionalnih projektov v okviru vladne službe.

#### **Na področju izvajanja razvojnih politik naj se:**

1. na vladni ravni načrtujejo in izvajajo ključni razvojni projekti z opredelitvijo prioritet in zagotovitvijo virov;
2. pripravijo horizontalne razvojne politike na vseh ravneh in tudi izvajajo.

#### Obrazložitev:

Slovenija je razvoj in regionalno politiko vezala na vertikalne ukrepe, na ravni horizontalnih ukrepov pa je zatajila, saj sistem organizacije teh ne dopušča. Vladna služba za razvoj in evropsko kohezijsko politiko se ukvarja s sistemom izvajanja kohezijske politike v Republiki Sloveniji, pri čemer je razvoj zapostavljen. Razvoj je horizontalna politika in tudi regionalna politika, ki je v zadnjem obdobju preveč zapostavljena. Z ukinitvijo prejšnje Službe Vlade za lokalno samoupravo in regionalni razvoj in oblikovanjem sedanje Službe Vlade za razvoj in evropsko kohezijsko politiko ter s pripojitvijo regionalnega razvoja gospodarskemu ministrstvu smo razvojno nazadovali. Regionalna politika je horizontalna politika vseh resorjev in bi morala imeti mesto v vladni službi, ki bi se ukvarjala z razvojem v naši državi. Če so razvojni projekti, investicijski projekti, živi tudi gospodarstvo, s tem nastajajo nova delovna mesta, imamo večjo potrošnjo in vse to daje večji kolač v naš skupni proračun.

Na področju izvajanja evropske kohezijske politike smo bili v obdobju 2014–2018 premalo učinkoviti. Zadnje poročilo o črpanju za obdobje januar 2014 do konca marca 2018 nazorno kaže, da je največji del dodeljenih sredstev prav na prednostnih naložbah, ki se tičejo

Evropskega socialnega sklada in tehnične pomoči, kjer je šlo predvsem za zaposlitev kadra na ravni države. Nekaj bolje kaže tudi na Kohezijskem skladu (KS) na prednostni naložbi 6.2 Boljše stanje okolja in biotske raznovrstnosti na račun 11 okoljskih projektov iz prejšnje finančne perspektive. Slabi rezultati pa so pri Evropskem skladu za regionalni razvoj (ESRR), predvsem na prednostni naložbi spodbujanje podjetništva, kjer bi morali dosežati najboljše rezultate.

Glede na to, da nas konec leta čaka poročanje o doseganju ciljev in kazalnikov o izvajanju Operativnega programa evropske kohezijske politike 2014–2020, nas v prihodnje čaka težka in zahtevna naloga, še posebej ob dejstvu, da je certificiranih izdatkov po zadnjem poročilu o izvajanju evropske kohezijske politike samo 8 %, kar je za to obdobje izredno malo. Res je, da velja pravilo n+3, a vmesno poročanje o doseženih rezultatih in ciljih nam lahko ogrozi nadaljnje izvajanje.

\* \* \*

Državni svet Republike Slovenije predlaga Vladi Republike Slovenije, da pobude prouči in v skladu s četrtem odstavkom 98. člena Poslovnika Državnega sveta (Uradni list RS, št. 70/08, 73/09, 101/10, 6/14 in 26/15) nanje v roku 30 dni odgovori.

**Predlog sklepa je bil sprejet (28 državnih svetnic in svetnikov je prijavilo prisotnost, 28 jih je glasovalo za, nihče ni bil proti).**

- - -

Po elektronski pošti 17. 5. 2018 so državne svetnice in svetniki prejeli odgovor Vlade Republike Slovenije na pobudo Komisije za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano glede saditve medovitih rastlin na javnih površinah.

- - -

Po elektronski pošti 17. 5. 2018 so državne svetnice in svetniki prejeli odgovor Vlade Republike Slovenije na pobudo Komisije za kulturo, znanost, šolstvo in šport in Interesne skupine lokalnih interesov v zvezi s problematiko nezadostnih možnosti opravljanja strokovnega izpita na področju vzgoje in izobraževanja.

- - -

Po elektronski pošti 23. 5. 2018 so državne svetnice in svetniki prejeli odgovor Zavoda Republike Slovenije za zaposlovanje ter odgovor Ministrstva za izobraževanje, znanost in šport, ki jim je bil poslan po elektronski pošti 7. 6. 2018 na vprašanje državnega svetnika Tomaža Horvata glede neodobitve vpisnih mest za program kozmetičnega tehnika za severno-primorsko regijo.

- - -

Po elektronski pošti 29. 5. 2018 so državne svetnice in svetniki prejeli odgovor Ministrstva za delo, družino, socialne zadeve in enake možnosti na pobudo državnega svetnika Igorja Antauerja glede avtomatske izdaje potrdila A1.

- - -

Po elektronski pošti 5. 6. 2018 so državne svetnice in svetniki prejeli odgovor Ministrstva za izobraževanje, znanost in šport na pobudo državnega svetnika Toneta Hrovata glede kriterijev za ustanovitev oziroma spremembo statusa samostojne šole kot vzgojno-izobraževalnega zavoda.

**3. točka dnevnega reda:**

– **Predstavitev prednostnih nalog predsedovanja Republike Avstrije Svetu EU v času od 1. 7. do 31. 12. 2018**

Program predsedovanja Republike Avstrije Svetu EU v nemškem jeziku so državne svetnice in svetniki prejeli po elektronski pošti 11. 6. 2018.

Predstavitev prioritet predsedovanja Republike Avstrije Svetu EU je predstavila veleposlanica Republike Avstrije v Republiki Sloveniji nj. eksc. gospa mag. Sigrid Berka.

Besedo so imeli državna svetnica dr. Branka Kalenič Ramšak, državni svetniki Boris Šuštaršič, Bojan Kekec, Cvetko Zupančič in državna svetnica mag. Marija Lah.

Dodatno obrazložitev je podala veleposlanica Republike Avstrije nj. eksc. gospa mag. Sigrid Berka.

Člani Državnega sveta so se seznanili s prednostmi nalogami predsedovanja Republike Avstrije Svetu Evropske unije v času od 1. 7. do 31. 12. 2018.

**4. točka dnevnega reda:**

– **Predstavitev Predloga Evropske komisije za večletni finančni okvir proračuna EU za obdobje 2021–2027**

Gradivo so državne svetnice in svetniki prejeli 6. 6. 2018 po elektronski pošti s sklicem.

Uvodno predstavitev Predloga Evropske komisije za večletni finančni okvir proračuna EU za obdobje 2021–2027 je podal dr. Zoran Stančič, vodja Predstavništva Evropske komisije v Sloveniji.

Besedo je imel mag. Igor Mally, državni sekretar v Kabinetu predsednika Vlade Republike Slovenije, pristojen za evropske zadeve.

Razpravljali so državni svetniki Cvetko Zupančič, Tone Hrovat, Marjan Maučec, Boris Šuštaršič, Branimir Štrukelj, Milan Ozimič, dr. Matjaž Gams, Branko Tomažič, Samer Khalil in Ladislav Rožič.

Dodatno obrazložitev sta podala mag. Igor Mally in dr. Zoran Stančič.

Državni svet se je seznanil s Predlogom Evropske komisije za večletni finančni okvir proračuna EU za obdobje 2021–2027.

**5. točka dnevnega reda:**

– **Triindavjseto redno letno poročilo Varuha človekovih pravic Republike Slovenije za leto 2017, EPA 2735-VII**

Redno letno poročilo je bilo objavljeno na spletni strani Državnega zbora in so ga državne svetnice in svetniki prejeli po elektronski pošti s sklicem.

Poročilo sta obravnavali Komisija za državno ureditev kot pristojna komisija in Komisija za socialno varstvo, delo, zdravstvo in invalide kot zainteresirana komisija. Skupno poročilo komisij so državne svetnice in svetniki prejeli po elektronski pošti 11. 6. 2018.

Predlog mnenja Državnega sveta k rednemu letnemu poročilu so državne svetnice in svetniki prejeli po elektronski pošti 12. 6. 2018.

Besedo je imela predstavnica predlagatelja poročila Vlasta Nussdorfer, varuhinja človekovih pravic.

Poročevalka Komisije za državno ureditev in Komisije za socialno varstvo, delo, zdravstvo in invalide Bojana Potočan je podala skupno stališče.

Razpravljala sta državni svetnik Boris Šuštaršič in državna svetnica Lidija Jerkič.

Predsednik je dal na glasovanje predlog mnenja:

Državni svet Republike Slovenije je na 8. seji 13. 6. 2018, na podlagi druge alineje prvega odstavka 97. člena Ustave Republike Slovenije (Uradni list RS, št. 33/91-I, 42/97, 66/00, 24/03, 69/04, 68/06, 47/13 in 75/16), sprejel naslednje

## **M N E N J E**

### **k Triindvajsetemu rednemu letnemu poročilu Varuha človekovih pravic Republike Slovenije za leto 2017**

Državni svet se je seznanil s Triindvajsetim rednim letnim poročilom Varuha človekovih pravic Republike Slovenije za leto 2017, ki ga je v obravnavo Državnemu zboru predložil Varuh človekovih pravic Republike Slovenije (v nadaljevanju: Varuh).

Kot izhaja iz poročila, je Varuh 2017 obravnaval 4471 zadev, zaključenih je bilo 2627 zadev, pri čemer se je 386 pobud izkazalo za upravičene. Opravičil je tudi 1306 pogovorov z ljudmi, ki še niso vložili pobude, in 142 pogovorov na terenu (12 poslovanj zunaj hiše). Leta 2017 Varuh poroča tudi o velikem številu stikov z nevladnimi organizacijami (42, od tega 8 srečanj z nevladnimi organizacijami, ki delujejo na področju okolja).

Leta 2017 je bil dopolnjen Zakon o varuhu človekovih pravic, na podlagi katerega so bile vzpostavljene tri notranje organizacijske enote Varuha: Svet varuha za človekove pravice, Center za človekove pravice in Zagovorništvo otrok.

Državni svet ugotavlja, da je Varuh tudi mednarodno izjemno aktiven, med drugim zastopa Slovenijo v okviru OZN (na podlagi prej navedenih sprememb Zakona o varuhu človekovih pravic mu je bil dodeljen status A v skladu s Pariškimi načeli o statusu državnih institucij za človekove pravice in posledično lahko sodeluje v vseh fazah odločanja).

Državni svet poudarja, da poročilo Varuha daje državljanom poglobljen vpogled v delovanje države. Ob pohvalah poročilu je Državni svet varuhinjo in njene namestnike pozval k vztrajanju pri svojem delu in usmeril kritiko v izvršilno oblast, ki bi morala varuhova priporočila upoštevati z vso resnostjo. Vedno znova namreč ugotavlja, da nekateri državni organi in institucije ne delujejo učinkovito in državljanom prijazno, še posebej je zaskrbljujoče, da se nekatera priporočila in opozorila Varuha ponavljajo že leta in še vedno niso realizirana. Eden od glavnih očitkov Varuha ostaja neodzivnost posameznih ministrstev, saj je pri nekaterih treba urgirati celo večkrat, preden se odzovejo na njegove poizvedbe, opozorila oziroma priporočila (pogosto se v tem kontekstu omenjata Ministrstvo za delo, družino, socialne zadeve in enake možnosti, Ministrstvo za zdravje in Ministrstvo za okolje in prostor).

Državni svet meni, da ne smemo dopustiti, da bi tovrstno ignoriranje varuhovih opozoril postalo ustaljena praksa, ki bi jo kot družba tolerirali. Zato mora Državni svet vedno znova poudarjati pomen Varuha, njegovih poročil in zahtevati, da se priporočila dosledno uresničujejo.

Hkrati pa Državni svet ugotavlja, da se nekateri državni organi, kot npr. Ministrstvo za notranje zadeve in Policija, na stališča Varuha odzivajo hitro in z veliko vestnostjo poskušajo uresničevati njegova priporočila, če to dopuščajo finančne zmožnosti in specifična narava dela posameznega organa. V priporočilih poskušajo najti tudi možnosti za izboljšanje svojega dela in zvišati standarde upoštevanja varstva človekovih pravic (preverjanje policijskih pooblastil pri Varuhu).

Državni svet ugotavlja, da Varuh opozarja na nekatera že leta problematična področja, ki se jih je v svojih razpravah večkrat dotaknil tudi Državni svet (urejanje bivanjskih razmer Romov in ogrožanje uresničevanja človekovih pravic - na eni strani pripadnikov romske skupnosti, kot tudi ostalih državljanov, ki živijo v sosedstvu; stanovanjska problematika s pozivi k spremembam stanovanjske zakonodaje v povezavi z Zakonom o lokalni samoupravi; nedokončani denacionalizacijski postopki; omejevanje volilne pravice osebam, ki jim je v času 10 dni pred volitvami odvzeta prostost, so sprejeti v bolnišnico ali v institucionalno varstvo in posledično nimajo več možnosti vložiti prošnje za glasovanje po pošti; težave pri organiziranju dejavnosti zapornikov in zagotavljanje dela vsem zaprtim, ki to želijo; spremembe Zakona o duševnem zdravju, sprejem zakonodaje na področju dolgotrajne oskrbe itd.).

Varuh ponovno izpostavlja vprašanje pravne države, s poudarkom na načinu sprejemanja zakonodaje (brez upoštevanja Resolucije o normativni dejavnosti; brez prilaganja osnutkov podzakonskih aktov k predlogom zakonov; s posegi enega zakona v več drugih zakonov (slaba praksa, uvedena s sprejemom Zakona o uravnoteženju javnih financ, se nadaljuje) itd.). Pri tem poziva tudi Državni svet, da v okviru zakonodajnega postopka opozarja na takšne nepravilnosti ter jih skuša preprečiti. Tudi sam Državni svet se zaveda dolžnosti državnih svetnic in svetnikov, da dosledno opozarjajo na neustrezne ali nesistemske zakonodajne predloge oz. na kršitve človekovih pravic, ki izhajajo iz predlaganih zakonskih določb.

Varuh opozarja, da se zaradi neupoštevanja usmeritev iz Resolucije o normativni dejavnosti, ki določa, da je ob predlogih zakonov treba opredeliti tudi finančne posledice in pripraviti osnutke podzakonskih predpisov, ki skupaj predstavljajo celoto urejanja družbenega razmerja (poglavje VII. Uresničevanje resolucije), številne podzakonske predpise sprejema prepozno oziroma z velikim časovnim zamikom. Tako se na primer za ugotavljanje vrste in stopnje telesnih okvar do uveljavitve predpisov s področja varstva invalidov, ki bodo na novo uredili postopke delovanja izvedenskih organov (osmi odstavek 181. člena ZPIZ-2), pri pripravi izvedenskih mnenj še vedno uporablja Samoupravni sporazum o seznamu telesnih okvar (Uradni list SFRJ, št. 38/83 in 66/89), čeprav naj bi vrste in stopnje telesnih okvar iz osmega odstavka 181. člena ZPIZ-2 minister, pristojen za zdravje, v sodelovanju z ministrom, pristojnim za varstvo invalidov, določil najkasneje v roku dveh let po uveljavitvi ZPIZ-2. Na navedeno problematiko Varuh opozarja že več let. Ministrstvo za zdravje v zvezi z navedenim podzakonskim aktom, ki ni bil spremenjen že od 1983, pojasnjuje, da njegova priprava traja dlje časa od predvidene zaradi neuspešnega dogovora s slovenskimi strokovnjaki glede realnega roka za izvedbo priprave omenjenega akta ter njegove vsebine. Trenutno je rok postavljen na dan 30. 10. 2018.

Državni svet ugotavlja, da (pre)dolgo let ostaja neurejeno še eno področje, povezano z zakonodajo s področja pokojninskega in invalidskega zavarovanja, in sicer področje poklicnih bolezni, ki v poročilu Varuha za 2017 ni omenjeno. Državni svet je na nujnost čimprejšnje implementacije določb 68. člena ZPIZ-2 in sprejem Pravilnika o seznamu poklicnih bolezni opozoril že večkrat, tudi v okviru obravnave rednih letnih poročil Zavoda za pokojninsko in invalidsko zavarovanje Slovenije. Kljub določenim pospešenim aktivnostim, ki se odvijajo v zvezi s pripravo pravilnika v letošnjem letu, njegova vsebina med ključnimi deležniki še vedno ni bila usklajena.

V zvezi z vključevanjem zainteresirane javnosti v pripravo zakonodaje Državni svet podpira opozorilo Varuha, da je nedopustno, da se zakonodaja spreminja mimo upoštevanja javnosti in njene udeležbe pri tem. Vključevanje strokovne javnosti v pripravo predpisov in upoštevanje njenih pripomb bi bilo nujno tudi zato, ker širša komunikacija z različnimi javnostmi vodi k pripravi kakovostnejše zakonodaje.

Varuh je pri kršenju pravil glede vključevanja javnosti v pripravo predpisov še posebej izpostavil Ministrstvo za okolje in prostor (MOP), pri čemer njegove javne politike vplivajo na kakovost vode, zraka itd. ter s tem na zdravje državljanov in prihodnjih generacij. K vključevanju javnosti v pripravo zakonskih rešitev MOP zavezujejo nacionalni predpisi (med drugim Resolucija o normativni dejavnosti) in Konvencija o dostopu do informacij, udeležbi javnosti pri odločanju in dostopu do pravnega varstva v okoljskih zadevah (t. i. Aarhuska konvencija).

Glede sodelovanja javnosti pri pripravi zakonodaje je Državni svet opozoril še na drugo plat medalje, namreč, da nekatere civilne iniciative rušijo vse projekte in zavirajo njihovo uresničevanje, pa čeprav bi koristile širši skupnosti, saj v želji po uresničevanju svojih ciljev ne čutijo nobene odgovornosti do skupnosti. Državljanji morajo imeti možnost vpliva, vendar pa mora zakonodaja preprečiti tudi zlorabe (npr. lobiranje na podlagi sledenja parcialnih interesov in koristi).

Varuh opozarja, da je na področju okolja utemeljenost prijav izjemno visoka, kar 20,2 %-na, pri čemer je Varuh veliko primerov kršitev (16) obravnaval na lastno pobudo. Ugotavlja se, da se MOP še vedno ni lotil urejanja problematike smradu in neprijetnih vonjav, ki ostaja neurejena že od 1999. Zaskrbljujoče je, da je MOP Poročilo o okolju, ki bi moralo biti pripravljeno vsake štiri leta, zadnje je bilo izdelano 1999, ponovno objavil šele 2017. Vse omenjeno kaže na mačehovski odnos države do tega področja. Na to kaže tudi stanje sanacije degradiranih območij (Mežiška kotlina, Soška dolina, Celjska kotlina, Zasavje), kjer zgolj postopoma prihaja do izboljšanja. Državni svet v zvezi z navedenim posebej opozarja, da državljani na posameznih območjih niso v enakopravnem položaju, saj so se nekatere sanacije že začele (Mežiška dolina), medtem ko za druga območja sanacijski načrti še niso pripravljene.

Ponovno je bila izpostavljena problematika javnih cest, ki potekajo po privatnih zemljiščih. Pri poskusih reševanja sta bila na tem področju aktivna tako Varuh kot tudi Državni svet. Oba si bosta tudi v prihodnje prizadevala prepričati Vlado Republike Slovenije (Vlada), da je problem tako kompleksen, da je nujen njen napor za pripravo sistemskih rešitev, skupaj s finančnim okvirom.

Na podlagi več opozoril Varuha, da gre za protiustavno stanje, je pristojno Ministrstvo za infrastrukturo 2016 v odgovoru zapisalo, da pripravlja predlog zakona, ki naj bi omogočil vzpostavitev evidenc teh cest, kar je predpogoj za pripravo konkretnih ukrepov. Nesprejemljivo pa je, da je omenjena rešitev še vedno v fazi predloga, ki se



nanaša le na vpogled v pravni status spornih zemljišč, ne opredeljuje pa časovnice, niti ne govori o zagotavljanju finančnih sredstev za izplačilo odškodnin. Državni svet ugotavlja, da odgovorni državni organi ne kažejo interesa za reševanje nastale situacije in lastnikom zemljišč, po katerih potekajo sporne ceste, še vedno ostaja na voljo zgolj sodna pot, torej vložitev pobude za zahtevo ustavnosti in zakonitosti spornih občinskih odlokov.

Državni svet opozarja, da je nerealno pričakovanje države, da bi to problematiko reševale lokalne skupnosti same, saj nimajo dovolj mehanizmov, niti finančnih niti kadrovskih možnosti za njeno razrešitev. Izplačane odškodnine bi po nekaterih ocenah v povprečju vsako občino stale toliko kot znaša njen letni proračun. Tako visokih obremenitev lokalne skupnosti ne morejo prenesti, saj bi z izplačevanjem visokih odškodnin ogrozile izvrševanje svojih ostalih obveznosti, kot je na primer skrb za vzdrževanje komunalne infrastrukture.

Državni svet opozarja, da ne gre samo za vprašanje lastništva, težave se v povezavi z nerešenimi lastninskimi pravicami pojavljajo tudi pri umeščanju komunalne infrastrukture v prostor, kar pa lahko vodi v kršenje človekovih pravic lastnikom spornih zemljišč. Državni svet bo poskušal problematiko reševati z vložitvijo zakonodajne iniciative in izrazili upanje, da ji bo podpora izrekel tudi Varuh.

Državni svet je v lanskem poročilu z Varuhom delil zadovoljstvo ob uspeli pobudi in zaključeni proceduri ob zapisu pravice do pitne vode v Ustavo Republike Slovenije. Ravno Državni svet je bil tisti, ki je že 2013 sprejel pobudo takratnega državnega svetnika mag. Steva Ščavničarja o zaščiti oskrbe s pitno vodo pred privatizacijo z dopolnitvijo Ustave RS in jo posredoval v proceduro Državnemu zboru. Vendar pa po enem letu zapisa pravice v Ustavo Vlada in pristojni resorji niso naredili še nobenega koraka naprej, saj v tem času nismo sprejeli nobenega podzakonskega akta, ki jih je za uresničevanje navedene ustavne pravice treba spremeniti ali sprejeti na novo. V tej luči lahko samo ugotovimo, da imamo v državi težavo s celostnim delovanjem in obvladovanjem sistemov.

Državni svet se strinja z ugotovitvijo Varuha, da je še vedno aktualna problematika nadzornih mehanizmov, npr. inšpekcijskih služb. Tudi ta problem se pojavlja v vseh poročilih Varuha v zadnjih letih, vendar do premika na bolje ni prišlo. Državni svet pritrjuje, da je nujna kadrovska okrepitev nadzornih mehanizmov, predvsem inšpekcij in tudi vzpostavitev pogojev za njihovo sodelovanje in povezovanje. Nujno bi bilo okrepiti tudi vlogo inšpekcijskega sveta, ki trenutno v sistemu nima nobene zavezujoče vloge, prav tako bi bilo treba vzpostaviti sistem meril za določanje prioritete dela inšpektorjev.

Varuh je opozoril tudi na kršenje pravic državljanom do dostopa do upravnih organov in drugih služb. V zadnjih letih je postalo zelo aktualno ukinjanje različnih izpostav različnih državnih organov in varčevanje na ta račun. Napačno je pri tem izhajati iz predpostavke, da so vsi državljani računalniško pismeni in da lahko vse informacije najdejo na spletu. Tistim, ki teh znanj nimajo, se jim z ukinjanjem služb na terenu otežuje dostop do določenih storitev in s tem krni možnosti za uveljavitev posameznih pravic.

Državni svet je izpostavil področje javne besede in etike, ki je stalnica v varuhovem poročilu, prav tako pa tudi v razpravi državnih svetnikov. Varuha je tokrat izpostavil

primer sovražnega govora do beguncev v Novi Gorici (napisi na stavbah), kjer se je Mestna Občina na priporočila Varuha ustrezno odzvala in odstranila napise.

Odrpta vprašanja integracije tujcev s stalnim ali začasnim prebivališčem v Republiki Slovenije in s težavami, s katerimi se pri svojem delu srečujejo lokalne skupnosti in pristojne državne ter lokalne skupnosti, je na svoji 7. seji (16. 5. 2018) obravnaval tudi Državni svet in zaprosil Varuha, da tudi temu področju v prihodnje posveti pozornost in predvsem spodbudi Vlado k večjemu medresorskemu sodelovanju pri reševanju težav. S pravočasnim in primernim ukrepanjem je mogoče zagotoviti integracijo tujcev v slovensko družbo in se izogniti morebitnim konfliktom.

Državni svet izpostavlja tudi spletno komuniciranje, ki je velikokrat zatočišče sovražnih komentatorjev, ki jih le redko doletijo ustrezne sankcije. Državni svet meni, da na tem področju prihaja do kršitev človekovih pravic, saj posameznik, ki je očrnjen v spletnih medijih, težko doseže pravico. Ukrepa lahko zgolj na podlagi zasebne tožbe. Po mnenju Državnega sveta tem oblikam sovražnega govora kot družba namenjamo premalo pozornosti. Krepitev bi bilo treba zavedanje o prevzemanju odgovornosti za izgovorjene besede in pripraviti spremembe zakonodaje, ki bi med drugim zagotovila ustrezno zaščito vsakemu, ki je tarča tovrstnih napadov v spletnih medijih.

Državni svet ugotavlja, da Varuh pozdravlja pripravljenost odvetnikov in Odvetniške zbornice Slovenije za krepitev pro bono zastopanja odvetnikov in se strinja z mnenjem Državnega sveta, da bi bilo te pomoči bistveno več, če bi Vlada (Ministrstvo za pravosodje in Ministrstvo za finance) navedeno problematiko rešila celovito, tako z vidika dohodnine kot tudi z vidika davka na dodano vrednost.

Državni svet pozdravlja zmanjševanje sodnih zaostankov, vendar ob tem opozarja, da jih je na določenih področjih še vedno veliko, predvsem na področju izvršbe in pri izterjavi preživnin. Državni svet se strinja z Varuhom, da postaja vedno bolj pomembno tudi opozarjanje na kakovost sojenja. Državni svet je ob tem opozoril tudi na morebitno novo problematično področje – izvajanje določb lani sprejetega Družinskega zakonika. Na podlagi slednjega je bilo veliko upravnopravnih postopkov, ki so se prej odvijali pod okriljem centrov za socialno delo, prenesenih na sodišča, pri čemer pa za njihovo izvedbo ni zagotovljenega dovolj dodatnega kadra, predvsem sodnih izvedencev na področju najboljčutljivejših družinskih vprašanj (npr. kliničnih psihologov).

Na področju prekrškov Varuh izpostavlja vedno več primerov, ko državljani redarjem očitajo napačno ravnanje, ko slednji opravljajo naloge v vlogi prekrškovnega organa. Državni svet v zvezi z mogočimi razlogi za povečanje tovrstnih pritožb nad delom redarjev v širitvi njihovih pristojnosti, ki so jih pridobili na podlagi Zakona o spremembah in dopolnitvah Zakona o občinskem redarstvu (ZORed-A), ugotavlja, da Varuh razlogov za porast pritožb še ni natančneje analiziral, kot možne razloge pa navaja pomanjkljivo usposabljanje in izobraževanje redarjev. ZORed-A je pričel veljati 2017, zato bo neposredno povezavo med povečanjem pooblastil redarjem in pritožbami državljanov Varuh podrobneje ocenil v poročilu za 2018.

Na področju zdravstva Varuh kot eno od ključnih nerazrešenih področij izpostavlja področje zdravstvenega varstva in zdravstvenega zavarovanja, saj zakon z navedenega področja še vedno ni bil vložen v zakonodajno proceduro, čeprav Ministrstvo za zdravje pojasnjuje, da je bil, kar se tiče strokovnega vidika, predlog zakona usklajen s ključnimi deležniki in pripravljen za obravnavo na Vladi RS ter

posledično na politične odločitve glede posameznih odprtih vprašanj (npr. v zvezi z dopolnilnim zdravstvenim zavarovanjem).

Kot najbolj pereče težave na področju zdravstva Varuh izpostavlja še vedno nedorečeno mrežo izvajalcev zdravstvene dejavnosti, ki je po njegovem mnenju eden od dejavnikov, ki bi lahko vplivali na razrešitev problematike dolgih čakalnih dob in podeljevanja koncesij (trenutno se jih po oceni Varuha podeljuje arbitrarno). Varuh dodatno izpostavlja po njegovem mnenju diskriminatorno urejeno uveljavljanje pravice do povračila stroškov zdravstvenih storitev, če se primerja koriščenje storitev pri zasebnem izvajalcu brez koncesije v Sloveniji (plačilo »iz žepa«) in koriščenje zdravstvenih storitev pri izvajalcih zdravstvene dejavnosti v tujini (stroški so pacientu povrnjeni v celoti). Varuh prav tako ocenjuje, da rešitve, sprejete v okviru novele Zakona o spremembah in dopolnitvah Zakona o zdravstveni dejavnosti (ZZDej-K) septembra 2017 niso v zadostni meri razrešile problematike koncesijskih razmerij v zdravstvu. Varuh predlaga, da naj se sistem uredi tako, da bo Zavod za zdravstveno zavarovanje Slovenije sam izbral izvajalce zdravstvene dejavnosti, ki naj opravljajo zdravstvene storitve na njegov račun, kar bi po oceni Varuha lahko pozitivno vplivalo tudi na čakalne dobe v zdravstvu.

Ob obravnavi poročila Varuha za 2016 je Ministrstvo za zdravje napovedalo zagotovitev ustreznih finančnih sredstev za odprtje posebnega zaprtega oddelka za pedopsihiatrično obravnavo otrok v okviru Psihiatrične klinike Ljubljana, krepitev obstoječih timov na področju pedopsihiatrije na primarnem nivoju in splošno kadrovsko krepitev tega področja. Gre za več let trajajočo problematiko, na katero je vsako leto v svojem mnenju k varuhovemu poročilu opozoril tudi Državni svet. Državni svet na podlagi informacij Ministrstva za zdravje ugotavlja, da je bil navedeni posebni oddelek zdaj končno ustanovljen, da so zagotovljena sredstva za njegovo delovanje v višini 700.000 evrov, aktivno se rešuje tudi problematiko kadrovskih virov.

Na področju socialnega varstva Varuh kot ključni problem navaja že dolga leta nerazrešeno problematiko dolgotrajnih zaostankov pri razreševanju pritožb v zvezi z odločbami centrov za socialno delo v zvezi z uveljavljanjem pravic iz javnih sredstev na drugi stopnji. Na to, da je nesprejemljivo, da pritožniki čakajo na odločitev pristojnega Ministrstva za delo, družino, socialne zadeve in enake možnosti celo do tri leta, je večkrat opozoril tudi Državni svet.

Varuh v zvezi z navedenim dodatno opozarja, da je pristojno ministrstvo s spletne strani umaknilo t. i. števec pritožb, ki je pritožnikom omogočal vsaj približno oceno, kdaj bo njihova pritožba na vrsti za razrešitev. Ministrstvo za delo, družino, socialne zadeve in enake možnosti priznava, da zaostanki pri razreševanju pritožb v zvezi s postopki uveljavljanja pravic iz javnih sredstev ostajajo ena od ključnih težav, ki naj bi se jo ministrstvo aktivno lotilo, a naj bi bilo za njeno učinkovito razrešitev še vedno kadrovsko preveč podhranjeno, navkljub večkratni vladni odobritvi projekta odprave zaostankov na podlagi povečanega obsega dela za obstoječe uslužbenke ministrstva (nazadnje decembra 2017). Ministrstvo se strinja tudi z opozorili Varuha v zvezi s števcem pritožb, zato naj bi bil slednji v kratkem na spletni strani ministrstva ponovno aktiviran.

V zvezi s pravicami otrok Varuh poudarja določen napredek, saj je Slovenija končno ratificirala Tretji izbirni protokol h Konvenciji o otrokovih pravicah, ki ga je sicer podpisala že 28. februarja 2012. Prav tako se je s sprejetjem Zakona o dopolnitvah Zakona o varuhu človekovih pravic (Uradni list RS, št. 54/17) končno zakonsko uredilo

področje zagovorništva, ki se je do tedaj pod okriljem Varuha odvijalo na projektni način. Kmalu bo v tem okviru izdan tudi splošni akt, ki bo zaokrožil normativni okvir ureditve omenjenega področja.

Varuh pa posebej izpostavlja področje športa, v okviru katerega se še vedno dogaja, da športni klubi za otroke, mlajše od 15 let, zahtevajo odškodnino v primeru prestopov k drugim klubom/izstopom iz kluba, čeprav novi Zakon o športu (Uradni list RS, št. 29/17 in 21/18 – ZNOrg) v 34. členu slednje prepoveduje. Dopuščeno je zgolj plačilo nadomestila za prestop za športnika, starejšega od 15 let, če ima športna organizacija, ki zahteva plačilo nadomestila, z njim sklenjeno pisno pogodbo, v kateri je to določeno in na podlagi katere navedeni športnik prejema plačilo v višini najmanj bruto minimalne plače v Republiki Sloveniji. Varuh na tem področju nima pristojnosti za ukrepanje, zato takšne primere odstopa v obravnavo Inšpektoratu Republike Slovenije za šolstvo in šport.

Državni svet je bil seznanjeni, da se bo v letu 2018 Varuh posebej posvetil področju starejših, pri čemer bo v jeseni 2018 izveden obsežen posvet prav v Državnem svetu. Ob tem je varuhinja človekovih pravic izrekla tudi posebno zahvalo Državnemu svetu za vsa dosedanja uspešna sodelovanja na različnih vsebinskih področjih varuhovega dela. Ugotovitvam o dobrem sodelovanju med organoma se pridružuje tudi Državni svet.

Državni svet Varuha poziva naj vzporedno ali hkrati s poglobljeno obravnavo starejših v družbi posebno pozornost posveti tudi invalidom, saj gre za dve biološko pogojeni ranljivejši skupini prebivalstva, ki se v trenutnih razmerah v naši družbi soočata z velikimi problemi in izzivi. Kot pomemben element kakovosti življenja tako starejših kot invalidov pa Državni svet prepoznava tudi področje dolgotrajne oskrbe, ki kljub dolgoletnim naporom različnih deležnikov (tudi Državnega sveta in Varuha) še vedno ostaja zakonsko neurejeno.

Državni svet ugotavlja, da Varuh v poročilu opozarja na prezasedenost varovanih oddelkov v socialno-varstvenih zavodih, v katere so nameščene osebe s sklepom sodišča, na kar je podrobneje opozoril tudi v Posebnem poročilu Varuha človekovih pravic Republike Slovenije o kršitvah človekovih pravic oseb z duševno motnjo pri njihovem neprostoVOLjnem nastanjanju in obravnavi v varovanih oddelkih socialno-varstvenih zavodov, ki ga je na 82. seji 28. 9. 2017 obravnavala tudi Komisija Državnega sveta za socialno varstvo, delo, zdravstvo in invalide iz preteklega mandata Državnega sveta. Državni svet ugotavlja, da je pristojna komisija podprla vse predloge Varuha za ureditev področja. Državni svet ugotavlja, da je v vmesnem času vendarle prišlo do določenega napredka pri razreševanju navedene problematike, saj se bo na podlagi sklepa Vlade RS, sprejetega marca letos, zagotovilo odprtje dodatnega varovanega oddelka v enem od posebnih oziroma kombiniranih socialno-varstvenih zavodov (predvideno je povečanje kapacitet za 20 mest), kot dodatno možnost povečanja kapacitet pa ministrstvo navaja dogovore o možnih namestitvah v ostalih posebnih in kombiniranih socialno-varstvenih zavodih. Ustanovljena je bila tudi delovna skupina za vzpostavitev specializirane enote za obravnavo oseb z najtežjimi oblikami motenj v duševnem zdravju (trenutno oblikuje kadrovske in prostorske normative), katere namen je na podlagi medresorskega sodelovanja vzpostaviti sistem, ki bo odpravil dosedanje pomanjkljivosti in nepravilnosti v sistemu obravnave oseb z najzahtevnejšimi težavami v duševnem zdravju, ki zaradi motenj življenjsko ogrožajo sebe ali druge.

V razpravi je bila izpostavljena tudi pravica do dela in z njo povezano področje brezposelnosti. Navkljub precejšnjim sredstvom, ki namenjenih aktivni politiki zaposlovanja (APZ) v 2017 in 2018, Varuh opozarja, da ukrepi aktivne politike zaposlovanja še vedno niso dovolj pregledni, kar se tiče jasne opredelitve skupin brezposelnih, ki so jim namenjeni, same izvedbe poziva izvajalcem ukrepov APZ in vključevanja brezposelnih v posamezne ukrepe. Slednje je v svojem sklepu X Ips 314/2015-26 z dne 4. 10. 2017 potrdilo tudi Vrhovno sodišče, ki je 47. člen Zakona o urejanju trga dela ocenilo za protiustavnega ter na tej podlagi vložilo zahtevo za oceno ustavnosti navedenega člena na Ustavno sodišče RS.

Pristojno Ministrstvo za delo, družino, socialne zadeve in enake možnosti pojasnjuje, da so v ukrepe APZ prednostno vključene ranljivejše skupine brezposelnih (prejemniki denarne socialne pomoči, mladi, starejši, dolgotrajno brezposelni itd.), pri čemer so izvajalci izbrani na podlagi pogojev in meril, ki so določeni v javnem povabilu, saj ne gre za sistemske ukrepe, ampak ukrepe, ki so vezani na trenutno zaznano situacijo v segmentu brezposelnih. Ministrstvo poudarja tudi zagotovljene izhode iz omenjenih programov, kar je ključnega pomena za ponovno aktivacijo na trgu dela.

Državni svet poudarja, da bi v državi morali ustrezneje zaščititi mlade ženske, ki so danes mnogokrat zaposlene za določen čas, kar jim ne omogoča enake stopnje socialne varnosti in varnosti zaposlitve kot tistim, ki so zaposlene za nedoločen čas, kar lahko posredno vpliva na njihovo odločitev glede družine in otrok.

Državni svet ugotavlja, da neplačilo prispevkov za socialno varnost, ki med drugim izrazito negativno vpliva na možnost upokojitve in zagotovitve dostojne pokojninske osnove, še vedno ostaja najbolj pereča tema v zvezi z delovnopравниim področjem. Zaskrbljujoče je, da zakonodajo na tem področju kršijo tudi nekatera podjetja v državni lasti, na kar je bilo opozorjeno že ob obravnavi lanskoletnega poročila Varuha. Posledično bi bilo treba to problematiko še bolj izrazito javno izpostavljati in jo bolj učinkovito urejati. Kot poudarja Varuh, so bile v 2017 sicer resda uvedene določene zakonske spremembe na področju inšpekcije dela, kazenske zakonodaje, čezmejnega izvajanja storitev, določeni ukrepi FURS itd., ki pa jim niso sledili ustrezni nadzorni in izvršni mehanizmi (npr. na področju čezmejnega izvajanja storitev ZZZS ni bilo dodeljenih dovolj resursov za učinkovito izvajanje zakonodajnih rešitev). Na implementacijo določb navedenega zakona, zlasti v zvezi s hitrostjo pridobivanja obrazcev A1 je tudi v tem mandatu že večkrat opozoril Državni svet.

Predstavniki delojemalcev z vidika zaščite sindikalnih zaupnikov opozarjajo na zaskrbljujoč aktualni trend odpovedi delovnih razmerij sindikalnim zaupnikom, ki so šibko utemeljene in se pogosto zaključijo s poravnanimi na sodiščih za večje vsote denarja. Pojavlja se tudi pogojevanje napredovanj z odstopom s funkcije sindikalnega zastopnika, s čimer se krši pravice do sindikalnega delovanja. Sindikati tej problematiki že namenjajo posebno pozornost, k ukrepanju in opozarjanju na takšne neprimerne aktivnosti delodajalcev pa pozivajo tudi Varuha. Slednji pojasnjuje, da do zdaj pobud za proučitev kršitev pravic s tega področja neposredno od oškodovanih še ni prejel, se je pa na morebitne pobude prizadetih pripravil odzvati.

Državni svet ugotavlja, da Ministrstvo za finance še vedno ni uresničilo priporočil Varuha glede ureditve problematike obdavčenja dohodkov otrok iz naslova družinske pokojnine, ki so bili s 64. členom Zakona o spremembah in dopolnitvah Zakona o davčnem postopku (Uradni list št. 91/15; ZDavP-21) postavljeni v neenak položaj v primerjavi s prejemniki preživnin, ki niso obdavčene. Na sporno ureditev je v

preteklem mandatu aktivno opozarjal tudi Državni svet, nazadnje ravno ob obravnavi poročila Varuha za 2016.

Državni svet izpostavlja tudi vprašanje zakonske ureditve cepljenja, o katerem je na 4. seji 7. 3. 2018 razpravljala tudi pristojna Komisija Državnega sveta za socialno varstvo, delo, zdravstvo in invalide, ko je obravnavala Predlog zakona o spremembah in dopolnitvah Zakona o nalezljivih boleznih (ZNB-B), EPA 2581-VII, ki mu je izrazila podporo. Ob tem se je seznanila tudi s stališčem Varuha, ki sledi stališču Ustavnega sodišča RS, da cepljenje sicer resda predstavlja poseg v človeško telo, kar bi terjalo soglasje posameznika, a da je v primeru preprečevanja nalezljivih bolezni ključnega pomena tehtanje med interesi javnega zdravja in pravico posameznika. Varuh je posledično pozval Ministrstvo za zdravje, da temeljito prouči vse argumente, ki jih proti obveznemu cepljenju navajajo starši otrok, ki naj bi imeli zaradi cepljenja hude zdravstvene težave. Varuh bo sicer navedeno problematiko podrobneje analiziral v letnem poročilu za 2018, ko je slednja ponovno prišla v ospredje. Državni svet pri tem poudarja, da trenutno ni na voljo nobene alternativne biološke metode, ki bi lahko ustrezno nadomestila cepljenje in preprečila širitev hudih nalezljivih bolezni, zato se strinja, da v tem primeru vprašanje nedotakljivosti človeškega telesa ne more biti obravnavano kot absolutno.

Državni svet je, tako kot že večkrat v preteklih letih, ponovno dotaknili problematike upoštevanja prostovoljno vplačanih prispevkov v času do uveljavitve ZPIZ-2 pri izračunu pogojev za zgodnejšo upokojitvev. Novembra 2017 sprejeta novela ZPIZ-2E je, kot opozarja tudi Varuh, navedeno problematiko rešila zgolj delno, saj je na njeni podlagi ponovno zagotovljeno upoštevanje obdobja prostovoljnega plačevanja prispevkov v pokojninsko dobo brez dokupa pred 2013, ne pa tudi upoštevanja dokupljenih let študija in služenja vojaškega roka z namenom ugodnejše odmere pokojnine. Državni svet opozarja, da je s tem ostalo za pravice, ki so jih upravičeno pričakovali v času, ko so se odločili za navedeni odkup, prikrajšanih precejšnje število ljudi.

Državni svet podpira tudi poziv Varuha, da se tistim obsojencem, ki v času prestajanja kazni delo opravljajo na enak način in v enakem obsegu kot delavci, ki so v delovnem razmerju, zagotovi enaka stopnja pravic, ki izhajajo iz opravljanja dela. Trenutna ureditev namreč obsojene na zaporno kazen izrecno izključuje iz pokojninskega zavarovanja, če zaradi prestajanja navedene kazni več kot šest mesecev ne morejo opravljati dejavnosti ali dela.

Varuh v poročilu v okviru posameznih poglavij izpostavlja tudi kršitve pravic na področju invalidskega varstva, pri čemer poziva k sistemski ureditvi prevoza za študente, ki so invalidi, zagotovitve ustreznega dostopa invalidom v javne in druge objekte (kot dobra praksa je izpostavljen projekt Zmoremo, namenjen ozaveščanju javnosti), večji ozaveščenosti delodajalcev glede invalidnosti kot dejavnika diskriminacije (primer zavrnitve povračila stroškov prevoza na delo in domov v obliki kilometrinerne za javno uslužbenko, ki je invalidka in ne more uporabljati javnega prevoza) ter zagotovitvi večje pravne in finančne samostojnosti Sveta za invalide Republike Slovenije.

Državni svet v zvezi s področjem invalidskega varstva poziva Varuha, da z analizo uresničevanja človekovih in ostalih pravic invalidov na sistemski ravni, ki naj bo predstavljena enovito, v okviru posebnega poglavja in ne razpršeno po posameznih področjih, pripomore k prepoznavi invalidskega varstva kot celovitega družbenega

podсистema. Državni svet opozarja tudi na težave invalidskih organizacij z uresničevanjem ustavne pravice do interesnega združevanja (npr. neutemeljena izguba legalno pridobljene pravne osebe Nacionalnega sveta invalidskih organizacij Slovenije) in na izločanje kvalificiranih predstavnikov invalidov pri soupravljanju v javni Fundaciji za financiranje invalidskih in humanitarnih organizacij v Republiki Sloveniji (FIHO).

Predlagano je bilo tudi, da Varuh opusti uporabo izraza »duševna ali telesna nezmožnost« kot nadomestnega izraza za »invalidnost«. Izraz je nekorekten in podcenjujoč ter v nasprotju s sodobnimi strokovnimi smernicami, definicijami in razumevanjem invalidnosti kot kompleksnega pojava, ki ni omejen le na biološko dimenzijo, ampak odraža tudi interakcijo med funkcionalnimi omejitvami osebe z družbo in različnimi vrstami ovir, s katerimi se invalidi srečujejo in jih tudi premagujejo. Državni svet ob tem opozarja, da se je v preteklih letih nabralo že kar nekaj neustreznih izrazov, ki naj bi služili kot nadomestilo za besedi »invalid« ali »invalidnost«, in sicer: hendikepirani, osebe s posebnimi potrebami, osebe z ovirami, osebe z oviranostjo, prizadeti, manj zmožni, osebe z invalidnostjo itd., a so povzročili več škode kot koristi. Njihova nepremišljena uporaba je namreč vnesla veliko nejasnosti v razumevanje invalidnosti in s tem negativno vplivala na družbeno identiteto invalidov v Sloveniji. Državni svet zato poziva k uporabi izrazoslovja, ki je skladno z dolgoletno ustaljeno prakso in se uporablja v zakonodaji s področja invalidskega varstva ter drugih dokumentih na državnem nivoju.

Državni svet ugotavlja, da je Varuh že pred zgoraj navedenim opozorilom tudi sam ugotovil, da je uporaba nekaterih izrazov v poročilu neustrezna, in zagotovil, da se bo že v poročilu za 2018 striktno uporabljalo zgolj izraza invalidi in invalidnost. V zvezi z zmedo z izrazoslovjem, ki je posledica uvajanja vedno novih izrazov na področju invalidskega varstva in varstva oseb s težavami v duševnem zdravju, pa Varuh napoveduje poseben posvet o splošno sprejetem in sprejemljivem izrazoslovju na tem področju. K sodelovanju na posvetu bodo povabljeni tudi jezikoslovci.

\* \* \*

Za poročevalko je bila določena državna svetnica Bojana Potočan.

**Predlog mnenja Državnega sveta je bil sprejet (21 državnih svetnic in svetnikov je prijavilo prisotnost, 20 jih je glasovalo za, nihče ni glasoval proti).**

#### **6. točka dnevnega reda:**

- **Letno poročilo Banke Slovenije za leto 2017 z letnim obračunom Banke Slovenije za leto 2017 (računovodski izkazi), ki je sestavni del tega poročila in Finančni načrt Banke Slovenije za leto 2018, EPA 2800-VII**

Letno poročilo je objavljeno na spletni strani Državnega zbora in so ga državne svetnice in svetniki prejeli po elektronski pošti s sklicem.

Letno poročilo je obravnavala Komisija za gospodarstvo, obrt, turizem in finance. Poročilo komisije so državne svetnice in svetniki prejeli po elektronski pošti s sklicem. Predlog mnenja Državnega sveta k letnemu poročilu so prejeli po elektronski pošti 11. 6. 2018.

Besedo je imela Irena Vodopivec Jean, viceguvernerka Banke Slovenije, kot predstavnica letnega poročila.

Predsednica Komisije za gospodarstvo, obrt, turizem in finance mag. Marija Lah je predstavila mnenje komisije.

Besedo so imeli državni svetniki Branko Tomažič, Ladislav Rožič, mag. Peter Požun in dr. Matjaž Gams.

Dodatno obrazložitev je predstavila Irena Vodopivec Jean, viceguvernerka Banke Slovenije.

Predsednik je dal na glasovanje predlog mnenja:

Državni svet Republike Slovenije je na 8. seji 13. 6. 2018, na podlagi druge alineje prvega odstavka 97. člena Ustave Republike Slovenije (Uradni list RS, št. 33/91-I, 42/97, 66/00, 24/03, 69/04, 68/06, 47/13 in 75/16), sprejel naslednje

### **M N E N J E**

#### **k Letnemu poročilu Banke Slovenije za leto 2017 z letnim obračunom Banke Slovenije za leto 2017 (računovodski izkazi), ki je sestavni del tega poročila, in Finančnemu načrtu Banke Slovenije za leto 2018**

Državni svet **se je seznanil** z Letnim poročilom Banke Slovenije za leto 2017 z letnim obračunom Banke Slovenije za leto 2017 (računovodski izkazi), ki je sestavni del tega poročila, in Finančnemu načrtu Banke Slovenije za leto 2018, ki ga je Državnemu zboru v obravnavo predložila Banka Slovenije.

Državni svet je bil seznanjen z nekaterimi poudarki glede makroekonomskega okolja, v katerem je v letu 2017 delovala Banka Slovenije ter o stanju v slovenskih bankah. Tveganja v bančnem sistemu, ki jih v Banki Slovenije redno ocenjujejo, se v lanskem letu glede na predhodno leto niso pomembneje spremenila, banke so ustrezno kapitalizirane in likvidne, kvaliteta kreditnega portfelja bank pa se še naprej izboljšuje. Banke se uspešno razdolžujejo, bistveno se je znižal delež posojil do tujih bank, delež depozitov, ocenjen kot potencial za zdrav način financiranja pa se je v zadnjem času med obveznostmi bank povišal in znaša že več kot 72 %. Glede razmer na nepremičninskem trgu Banka Slovenije poudarja, da bi ob povečanem tveganju iz naslova kreditiranja nepremičnin, Banka Slovenije z makro bonitetnimi instrumenti, ki jih ima na voljo, lahko posegla na trg in zaježila prevelika tveganja za bančni sistem, vendar v Banki Slovenije ocenjujejo, da za vzpostavitev obveznih instrumentov še ni potrebe.

Državnemu svetu se v zvezi z delovanjem Banke Slovenije zastavljajo naslednja vprašanja:

- Ob sicer trenutni ugodni makroekonomski sliki, visoki in vzdržni gospodarski rasti, ugodni neto menjavi s tujino, se Državnemu svetu zastavlja vprašanje, ali ima Banka Slovenije na voljo ustrezne mehanizme za ohranjanje finančne stabilnosti, da bi se, poleg ostalih deležnikov, v primeru nastopa krize odzvala ustrezno, in se ne bi ponovil podoben scenarij, kot ob nastopu kriznih dogodkov leta 2008 in kasneje?
- Iz poročila Banke Slovenije izhaja, da je bilo v preteklem letu ugotovljenih 295 nepravilnosti pri poslovanju pomembnejših bank, predvsem na področjih kreditnega tveganja in korporacijskega upravljanja. Državni svet zanima, ali Banka Slovenije ob izdanem ustreznem ukrepu tudi nadzira izvajanje takšnega ukrepa ter kakšne so odločitve v primeru zaznanih hujših kršitev.
- Na področju preprečevanja pranja denarja in financiranja terorizma so bile sprejete razmeroma šibke zakonske podlage, ki naj bi za razliko od praks izpred nekaj let



vseeno zagotavljale večjo učinkovitost pri nadziranju tega področja. Zastavlja se vprašanje, ali so ukrepi nadzora primerni in zadostni, da bodo preprečevali nepravilne prakse, ki so v preteklem obdobju povzročale škodo bančnemu sistemu. Prav tako se Državnemu svetu zastavlja vprašanje, zakaj doslej odgovorne bančne osebe niso bile ustrezno sankcionirane v odkritih primerih pranja denarja?

- Glede na oceno Banke Slovenije, da kljub skokovitemu naraščanju cen na nepremičninskem trgu in ne glede na to, da se v nekaterih evropskih državah že sprejemajo nekateri ukrepi, s katerimi naj bi omejili pretirano rast tega segmenta trga, še ni čas za poseganje na to področje, Državni svet zanimajo podrobnejši razlogi za odločitev Banke Slovenije, da so njeni ukrepi omejeni le na priporočila bankam v zvezi s kreditiranjem tega področja.
- Kakšni so razlogi, da je Sklad za reševanje bank v lanskem letu posloval negativno in je čisti poslovni izid znašal minus 239.000 EUR?
- Kakšni so učinki pred nedavno vzpostavljenega centralnega kreditnega registra?
- Kakšno je pojasnilo in stališče Banke Slovenije do izplačane odpravnine guvernerju Banke Slovenije Boštjanu Jazbecu? Kdo je predlagal in sprejel sklepe ter na tej podlagi sestavil pogodbo o zaposlitvi, na podlagi katere je bilo moč izplačati odpravnino, ne glede na to, da je bil guverner razrešen na lastno zahtevo?

Banka Slovenije je v zvezi z zgoraj navedenimi vprašanji podala naslednja pojasnila:

- V Banki Slovenije seveda ne morejo zagotoviti, da se podobna finančna kriza ne bo ponovila. Vendar pa so bili na osnovi izkušenj iz pretekle krize sprejeti ukrepi, ki naj bi preprečevali ali vsaj v večji meri omilili posledice krize, ki bo v nekem trenutku nedvomno zopet nastopila. Regulatorna bremena za banke so bila sprejeta ravno zato, da bi učinkovito preprečevala hude posledice za depozitarje, za finančni sistem in gospodarstvo kot celoto. V Banki Slovenije zato upajo, da bodo ukrepi, ki so bili izpeljani v Banki Slovenije in evrskem območju, da bi tudi pravočasno prepoznali nastavke krize, zagotavljali takšno učinkovitost, da se situacija ne bi ponovila v razsežnostih, kot smo jim bili priča ob poteku zadnje krize. Na vsak način pa je okvir finančnega ustroja drugačen kot leta 2008 in omogoča deležnikom v teh procesih ustrežnejši odziv.
- Ugotovljeno število nepravilnosti pri poslovanju bank ne vzbuja skrbi, saj navedeno število ne predstavlja ekscesa in je le rezultat redne nadzorne prakse, ki jo izvaja Banka Slovenije. Poglavitni namen pregledov posameznih bank je v tem, da se poslovanje in morebitne nepravilnosti uredijo tako, da nadaljnje delovanje bank poteka v pravilni smeri. Nobena od ugotovljenih napak pa ni bila takšne narave, da bi zahtevala strožje ukrepe oziroma odredbo s strani nadzornika. Odredba ali nadzorno pismo, ki naslavlja lažje kršitelje, vsebujeta tudi roke za odpravo nepravilnosti. Banka Slovenije z nadaljnjim sledenjem izdanim ukrepom zagotavlja odpravo pomanjkljivosti, na katere je opozorila posamezno banko oziroma odgovorno osebo.
- Glede na ugotovljene nepravilnosti na področju preprečevanja pranja denarja so se s spremembami zakonodaje in pravil, tako v bankah kot tudi pri regulatorjih, v največji meri odpravile zaznane nepravilnosti in pomanjkljivosti tako, da bi se zagotavljala večja varnost na tem področju. Banka Slovenije je sicer predvsem bonitetni nadzornik, poleg Urada za preprečevanje pranja denarja pa glede na svoje pristojnosti izvaja vzorčne in usmerjene preglede.
- Analize kažejo, da smo priča nadaljnji rasti trga nepremičnin ter da povpraševanje močno presega ponudbo nepremičninskih produktov. Banka Slovenije ta segment

opazuje s stališča tveganj bančnega sistema in s stališča finančnih tveganj v celotnem finančnem sistemu. Naloga Banke Slovenije je v spremljanju in ne v uravnavanju trga nepremičnin ter v preprečevanju prenosa tveganj iz nepremičninskega trga v bančni sistem. Zato se Banka Slovenije predvsem osredotoča na preventivno delovanje, da banke ne bi s pretirano ponudbo kreditov preveliko tvegale, kar pa je v današnjih razmerah, ko se za razliko od prejšnjega obdobja nepremičnine v veliko večji meri kupujejo z akumuliranimi sredstvi in ne s pretiranim povpraševanjem po kreditih, malo verjetno. Problem uspešnejšega poslovanja bank je namreč prej v premajhnem povpraševanju po posojilih, tako da bi ukrepi, ki bi posamezne subjekte omejevali pri možnostih najemanja posojil in ki jih sicer že zaznavajo v nekaterih državah EU, delovali negativno na ta segment bančnega poslovanja. Mikro in makro bonitetni nadzorniški ukrepi, s katerimi razpolaga Banka Slovenije, po njenem mnenju v tem trenutku še niso potrebni.

- Pojasnjeno je bilo, da je negativno poslovanje Sklada za reševanje bank posledica nizkih obrestnih mer, pri čemer naložbena pravila sklada, ob trenutnih negativnih obrestnih merah minus 0,4%, ne omogočajo pozitivnega poslovanja.
- Namen vzpostavitve Centralnega kreditnega registra za zmanjšanje kreditnega tveganja bank pri podeljevanju posojil je dosežen, saj predstavlja dobrodošlo pomoč bankam pri upravljanju kreditnega tveganja in pri vzpostavitvi večje varnosti finančnega sistema.
- Guverner Boštjan Jazbec je imel v pogodbi o zaposlitvi tudi določbo, da je upravičen do odpravnine, ki mu je bila ob njegovi nepripravljenosti, da bi se ji odpovedal, tudi izplačana. V Banki Slovenije se zavedajo slabe sporočilnosti takšne rešitve in zagotavljajo, da v pogodbah o zaposlitvi guvernerja v prihodnje takšnega določila ne bo več.

\* \* \*

Za poročevalko je bila določena državna svetnica mag. Marija Lah.

**Predlog mnenja Državnega sveta je bil sprejet (23 državnih svetnic in svetnikov je prijavilo prisotnost, 20 jih je glasovalo za, 2 sta glasovala proti).**

#### **7. točka dnevnega reda:**

##### **Zaključki s posveta »Upravljanje z velikimi zvermi v prihodnje«**

Poročilo Komisije za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano s predlogi zaključkov so državne svetnice in svetniki prejeli po elektronski pošti s sklicem.

Predlog sklepa Državnega sveta k zaključkom posveta so državne svetnice in svetniki prav tako prejeli po elektronski pošti 7. 6. 2018.

Poročevalec Komisije za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano Branko Tomažič je predstavil vsebino zaključkov in pojasnil stališče komisije.

Razpravljal je državni svetnik Ladislav Rožič.

Dodatno je svoj glas obrazložil državni svetnik Marjan Maučec.

Predsednik je dal na glasovanje predlog sklepa:

Državni svet Republike Slovenije je na 8. seji 13. 6. 2018, na podlagi 29. in 67. člena Poslovnika Državnega sveta (Uradni list RS, št. 70/08, 73/09, 101/10, 6/14 in 26/15) in na podlagi posveta z naslovom *Upravljanje z velikimi zvermi v prihodnje* sprejel naslednji

## **S K L E P**

Državni svet in Kmetijsko-gozdarska zbornica Slovenije sta 18. aprila 2018 organizirala posvet z naslovom *Upravljanje z velikimi zvermi v prihodnje*.

Glede na zaznane okoliščine, da je število velikih zveri in divjadi danes na slovenskem prostoru bistveno večje kot v preteklosti in da kmetom, ki bivajo na območjih prisotnosti velikih zveri, nastaja precejšnja škoda, je bil organiziran posvet, katerega namen je bil, da pristojni deležniki predstavijo svoj pogled na razmere ter predlagajo rešitve.

Posvet sta povezovala državna svetnika Cvetko Zupančič in Branko Tomažič. Udeležence posveta je na začetku pozdravil predsednik Državnega sveta Alojz Kovšca.

V uvodnem delu posveta so s svojimi uvodnimi prispevki sodelovali Andrej Andoljšek s Kmetijsko-gozdarske zbornice Slovenije, Rok Černe z Zavoda za gozdove Slovenije, mag. Marjan Podgoršek, državni sekretar na Ministrstvu za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano, Jana Marin z Ministrstva za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano, Tanja Bolte z Ministrstva za okolje in prostor, Stane Bergant z Zveze lastnikov gozdov Slovenije, dr. Boštjan Pokorny z Lovske zveze Slovenije ter Florjan Peternej s Sindikata kmetov Slovenije.

V razpravi so sodelovali predstavniki kmetijskih in nevladnih organizacij ter številni kmetje.

\* \* \*

Številčnost velikih zveri (medveda in volka) se je v obdobju samostojne Slovenije zelo povečala, saj so se razširile tudi na območja, kjer jih pred tem ni bilo. Pojavil se je še šakal, ki poleg medveda in volka rejcem na določenih območjih že povzroča težave. Večanje številčnosti populacij in širitev v prostoru povzroča vse več konfliktov v okolju, predvsem kmetovalcem, rejcem živine, čebelarjem, itd. Na območjih pojavljanja je prisoten strah in nelagodje tudi pri ostalih prebivalcih, veliko je konfliktnih situacij. Takšni trendi niso več vzdržni in ne prispevajo k strpnemu sobivanju. S posvetom se je želelo soočiti različne poglede na probleme z divjimi zvermi in oblikovati smernice za upravljanje z njimi v prihodnje.

Vsi prisotni so se strinjali, da je treba poiskati rešitve, ki bodo omogočale tako opravljanje dejavnosti na območjih pojavljanja kot tudi ohranjanje populacij vseh divjih živali.

Škode po zvereh v kmetijstvu so bile še pred dvema desetletjema vzdržne, zdaj pa so te že v takem obsegu, da povzročajo nepopravljivo gospodarsko škodo ter ponekod celo opuščanje kmetijske dejavnosti. Posebej pereč je ta problem v okoljih, kjer je poseljenost prebivalstva že zdaj precej nizka, življenjske razmere pa manj ugodne. Razmere so ponekod že takšne, da onemogočajo strpno sobivanje.

Da se je število velikih divjih zveri v Sloveniji v zadnjih desetih letih zelo povišalo, skozi monitoringe opažajo tako kmetje kot strokovnjaki.

*Predstavniki Zavoda za gozdove Slovenije (v nadaljnjem besedilu: ZGS) je predstavil najnovejše podatke rasti števila medveda, šteto na podlagi molekularne genetike in v času jeseni. Konec 2007 je bilo v Sloveniji okoli 430 medvedov in konec 2015 okoli 600 medvedov. V okviru projekta Din Alp Bear je bilo ugotovljeno, da zdaj v Sloveniji živi najmanj 750 medvedov (skupaj z letnim prirastkom kar okrog 900).*

*Populacija medveda je po podatkih Ministrstva za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano (v nadaljnjem besedilu: MKGP) stabilna, v naraščanju in genetsko dovolj raznovrstna, kar ugotavlja tudi Ministrstvo za okolje in prostor (v nadaljnjem besedilu: MOP). Populacija medveda se je v zadnjih letih po podatkih MKGP povečala za 33 %, zato je njihovo stališče, da je odvzem medveda iz narave znatno pod prirastom in da bo treba odvzem povečati.*

*Po podatkih ZGS in MOP je populacija volka stabilna in v rahlem porastu, zato je tudi po mnenju Lovski zveze Slovenije (v nadaljnjem besedilu: LZS) treba čim prej sprejeti odločitve, do katere številke in na katerih območjih je njegova prisotnost sprejemljiva ter začeti na podlagi strokovnih kriterijev s stalnim poseganjem v njegovo populacijo, kar na podlagi trenutnih pravil in po odločitvi pristojnega sodišča ni možno.*

Populacija risa je po mnenju MOP ogrožena zaradi parjenja v sorodstvu, zato v tem primeru poteka projekt LIFE za doselitev risov.

Šakal ni svetovno ogrožena vrsta, v Sloveniji pa je zavarovana vrsta. Če so utemeljeni razlogi, je možno izjemoma posegati v njegovo populacijo. V Sloveniji poteka CRP glede stanja šakala v Sloveniji, ki bo zaključen jeseni in na podlagi rezultatov bodo sprejete nadaljnje odločitve.

*Zveri in divjad so v kmetijstvu v preteklosti povzročale vzdržno škodo, je pa škoda vedno pogostejša in večja. Poleg težav, ki jih imajo kmetje z jelenjadjo, se zdaj soočajo še s težavami, povezanimi z zvermi. Slednje povzročajo škodo tako rejcem kot tudi pridelovalcem sadja in zelenjave, čebelarjem. Predvsem napadajo drobnico, ko te zmanjka, začnejo napadati tudi govedo in konje. Ko plenijo mlade in neizkušene zveri, se trpljenje domačih živali poveča. Napadene živali so v stresu in posledično se zmanjšuje njihova laktacija in reprodukcija, kar pa je škoda, ki se rejcem ne prizna. Ko zveri začnejo napadati večje živali (govedo, konje), imajo kmetje še toliko večjo škodo. Kar je najprej neposredna škoda zaradi izgube živali, je posredno škoda toliko večja, saj se rejcem ne prizna časa, ki so ga namenili plemenitenju živali, ukvarjanju z njo (vzgoja do primerne starosti in velikosti), prav tako pa ni upoštevano dejstvo zmanjšanja prireje zaradi stresa prestrašenih živalih.*

Poleg tega je predvsem medved pričel povzročati večjo škodo na sadnem drevju in na njivah, čebeljakih in balah.

*MOP in MKGP vlagata sredstva v ukrepe preprečevanja nastanka škod, MOP oziroma Agencija Republike Slovenije za okolje (v nadaljnjem besedilu: ARSO) pa je zadolžena za povračilo škod zaradi zveri.*

*Na MKGP se zavzemajo za ohranjanje stanja zveri, vendar je primarna dejavnost MKGP pridelava hrane. Zaradi iskanja ravnovesja med navedenima so na MKGP v okviru Programa razvoja podeželja pripravili nekatere ukrepe za omilitev škod. Eden izmed njih je Ukrep M10 »Kmetijsko-okoljska-podnebna plačila«. Gre za prostovoljni ukrep za obdobje 5 let, v okviru katerega se izvajajo različne operacije. Namen operacije »Reja domačih živali na področju pojavljanja velikih zveri« je zagotavljati sobivanje velikih zveri in domačih živali, ohranjanje ugodnega stanja populacij velikih zveri (rjavega medveda in volka) ter ohranjanje travniških habitatov, tipov in vrst na območjih Natura 2000. Operacija vključuje tri zahteve: a) varovanje črede z visokimi premičnimi varovalnimi elektroograjami in elektromrežami (ograja iz visokih elektromrež, višine vsaj 160 cm in pod električno napetostjo najmanj 5 kV ves dan, podnevi in ponoči, tudi ko živali niso v ograji; lahko se uporabljajo tudi staje oz. stalne ograde iz betonskega železa višine vsaj 160 cm, ki onemogočajo fizični dostop velikih zveri do živali; zjutraj je treba živali spustiti iz nočne ograje, zvečer pa jih ponovno zbrati na pašniku in zapreti v ogrado, površine morajo biti pasene, ograjo iz varovalnih elektromrež pa je treba premestiti vsakokrat, ko sta travna ruša in zemljišče pogažena); b) varovanje črede ob prisotnosti pastirja (neposredno varovanje črede pred napadi velikih zveri ob prisotnosti pastirja, površine morajo biti pasene, živali se čez noč zaprejo v hlev) in c) varovanje črede s pastirskimi psi (neposredno varovanje črede pred napadi velikih zveri z najmanj tremi pastirskimi psi, ki ne potrebujejo prisotnosti pastirja, cepljeni morajo biti proti steklini, stalno morajo biti prisotni v bližini črede ter mora jim biti omogočeno prosto gibanje brez priveza).*

Podukrep M4.1 »Podpora za naložbe v kmetijska gospodarstva« je namenjen naložbam v ureditev pašnikov in obor za rejo domačih živali in gojene divjadi, v kar sodi npr. nakup in postavitve elektroograje na ravnini ali v hribu, izgradnja obore za gojeno divjad, ureditev krmišča, zavetišča za živali na pašniku oz. v obori in podobno.

Ukrep, ki prispeva k problematiki, je tudi ukrep M16 »Sodelovanje«, v okviru katerega sta objavljena dva javna razpisa za EIP projekte in pilotne projekte.

MOP, ki je pristojen za upravljanje z zvermi, zagotavlja denarna sredstva za preventivne ukrepe, torej za ukrepe, da škoda ne nastane ali da je čim manjša, zagotavlja pa sredstva tudi za LIFE projekte in monitoring, katerih rezultati so ključnega pomena za pripravo strateških dokumentov politike upravljanja z zvermi v prihodnje. V okviru projekta LIFE *Din Alp Bear* potekajo tudi delavnice za pripravo strateških dokumentov za upravljanje z rjavim medvedom. Za volka se pripravljajo obnovitev strategije, predviden pa je tudi predlog projekta za risa.

V okviru ZGS deluje intervencijska skupina, ki se odzove na vsak klic in se nato odloči za ukrepanje. Na MOP ugotavljajo, da je število klicev povezano s številom škod, število škodnih dogodkov, ki jih povzročijo medvedi, pa je povezana z obrodrom v naravi.

*ARSO od leta 2010 subvencionira postavitve električnih mrež na področju, kjer se škode po napadih zveri redno pojavljajo. ARSO je 2010 začel z izvajanjem projekta SloWolf, v okviru katerega se je začelo z razdeljevanjem mrež višine 1.60 m. V projekt so bili povabljeni kmetje, rejci, ki kmetujejo na področju pojavljanja volka. Če se želi volk v okolju ohraniti, pri tem pa ohraniti tudi rejce drobnice, je treba živino zavarovati z učinkovitimi barierami. Kljub ukrepom so se napadi ponavljali, zato so s pomočjo kamer poskušali ugotoviti vzroke za napade. Ugotovitve kažejo, da v mrežah ni bilo elektrike ali pa je bila napetost prešibka, zato zverem ni*

*predstavljala strahu. Ko so bile mreže pod dovolj visoko napetostjo, se je škoda pri rejcih, ki so sodelovali v projektu, takoj zmanjšala za 95 %. Tudi zaradi tega ukrepa se je dinamika napadov volkov zmanjšala. Kljub temu, da se je populacija volkov v tem obdobju povečala, so se škode zaradi postavitve ograje zmanjšale.*

*Sodelujoči v razpravi so poudarili, da so mreže primerne za manjše, ravne površine oziroma za premično ograjevanje. Postavitev mrež je namreč zahteven in precej drag ukrep, saj zahteva precej vzdrževalnega dela. Mreža mora namreč segati do tal, po drugi strani pa so ugotovili, da neprestano dotikanje trave, ki raste ob ali pod mrežo, povzroča preskakovanje isker, občasno pa tudi kratek stik, kar povzroči, da mreža ne deluje več. Zato mora kmet, ki mrežo uporablja, precej pogosto mrežo sneti, področje pod mrežo pokositi, ali pa jo prestaviti na drugo primerno območje. Poleg tega na območjih, kjer so pohodniške in planinske poti, take mreže niso zaželeno – tako ne s strani kmetov, ki jim pohodniki te mreže lahko (pomotoma) izklopijo ali uničijo, kot tudi ne s strani pohodnikov in turističnih delavcev, saj pomenijo precejšnjo gibalno oviro. Poleg tega mreže kazijo izgled krajine.*

*V razpravi so se sodelujoči tudi strinjali, da izplačevanje odškodnin ni prava rešitev. Odškodnine ne bodo nikoli povrnilo vseh stroškov, ki jih ima kmet z vzrejo ali pridelovanjem, saj nikoli ni priznan npr. čas, ki ga kmet živalim nakloni oziroma čas, ki ga porabi, ko išče ostanke ubitih živali, ne prizna se zmanjšanje proizvodnje in reprodukcije živali in podobno.*

*Veliko sodelujočih je imelo občutek, da se o upravljanju z zvermi in o sobivanju z njimi pogovarjajo institucije in ljudje, ki teh težav ne doživljajo vsakodnevno, ljudi, ki dejansko edini z zvermi sobivajo, pa nihče ne posluša in ne vpraša za mnenje. Izpostavili so, da je celotna Slovenija trenutno še obdelana krajina (z nekaterimi izjemami na Kočevskem) – ne gre za neokrnjeno naravo, kjer velja pravilo preživetja močnejšega. Krajina je obdelana tako v nižinah kot tudi visokogorju, kar Sloveniji daje veliko vrednost tudi v turističnem smislu. Z opuščanjem kmetovanja pa se to lahko kmalu spremeni.*

*Ustava zagotavlja lastninsko pravico nad zemljišči, Zakon o kmetijstvu pa opredeljuje pravico do kmetovanja. V praksi sta zaradi zveri in divjadi ti dve pravici znatno omejeni. Potrebujemo takšne ukrepe, da divje živali ne bodo izpodrinile človeka. Kmetijstvo se zdaj umika divjim živalim. Polja se spreminjajo v travnike, travniki v gozd, škoda pa je povsod. Podatki, (ki so primerljivi z Evropo) kažejo, da je pri nas gostota poseljenosti z zvermi največja.*

*Kmetijske organizacije so pogosto žrtev napadov, da želijo postreliti vse zveri, kar ne drži. Želijo si le, da se število zveri omeji na vzdržno raven. Zveri namreč prinašajo koristi le določenemu številu ljudi, hrano pa potrebujemo vsi.*

*Izpostavljeno je bilo, da je število zveri treba vrniti na raven iz obdobja okoli 1990, vendar zanesljivih podatkov o številu divjih zveri za tista leta ni. Dejstvo je, da takrat večjih problemov s škodami ni bilo, je pa skrajni čas, da se število zveri, ki bodo omogočale biotsko raznovrstnost ter gospodarsko sprejemljivo kmetovanje, določi čim prej na podlagi zanesljivih podatkov ter primernih strategij.*

*\* \* \**

Državni svet poziva Vlado Republike Slovenije, Ministrstvo za okolje in prostor ter Ministrstvo za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano, da proučijo in na podlagi prvega odstavka 56. člena Zakona o Državnem svetu (Uradni list RS, št. 100/05 - UPB1 in 95/09-odl. US in 21/13-ZFDO-F) podajo pojasnila oziroma predloge rešitev na naslednje

**zaključke posveta:**

1. Ob sodelovanju vseh deležnikov je treba določiti takšno številčnost zveri, ki bo omogočala vzdržno sobivanje na območjih pojavljanja ter še zagotavljala ohranjanje kmetijske dejavnosti.
2. Pripraviti je treba takšne Strategije upravljanja z velikimi zvermi, ki bodo podlaga za ukrepe, ki bodo omogočali kmetovanje tudi na območjih pojavljanja brez večjega vpliva zveri in brez večjih dodatnih stroškov.
3. Dolgoročno je treba določiti vzdržno številčnost in prostorsko razširjenost zveri ter pripraviti dolgoročne strateške dokumente kot podlago za upravljanje z velikimi zvermi.
4. Na podlagi predstavljenih podatkov Zavoda za Gozdove Slovenije se predlaga, da se začne z intenzivnejšimi posegi v populacijo medveda in volka z namenom preprečitve nadaljnega večanja in širjenja populacije oz. njenega bistvenega zmanjšanja.
5. Rejcem, ki živijo na območju pojavljanja zveri, je treba v celoti zagotoviti vso nadstandardno zaščito za ljudi, živali in drugo premoženje.

**in dodaten sklep Komisije za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano:**

Zaradi pritožb zoper vsakoletne podzakonske akte, ki urejajo ukrep odvzema osebkov vrst rjavega medveda in volka iz narave, kar onemogoča njihov pravočasen odzem iz narave, se predlaga, da se prouči možnost, da se omeji krog upravičenih pritožnikov na sodelujoče pri pripravi tega akta.

**Predlog sklepa je bil sprejet (21 državnih svetnic in svetnikov je prijavilo prisotnost, 15 jih je glasovalo za, 1 državni svetnik je glasoval proti).**

**8. točka dnevnega reda:**

- **Zaključki s posveta o Predlogu novega zakona o znanstveno-raziskovalni dejavnosti**

Poročilo Komisije za kulturo, znanost, šolstvo in šport s predlogi zaključkov so državne svetnice in svetniki prejeli po elektronski pošti s sklicem.

Predlog sklepa Državnega sveta k zaključkom posveta so državne svetnice in svetniki prejeli po elektronski pošti 7.6.2018.

Poročevalec komisije za kulturo, znanost, šolstvo in šport dr. Matjaž Gams je predstavil vsebino zaključkov in pojasnil stališče komisije.

Razpravljali so državni svetnici in državni svetnik dr. Branka Kalenić Ramšak, mag. Marija Lah in Tone Hrovat.

Dodatno obrazložitev je podal predstavnik Komisije za kulturo, znanost, šolstvo in šport dr. Matjaž Gams.

**Predsednik je dal na glasovanje predlog sklepa:**

Državni svet Republike Slovenije je na 8. seji 13. 6. 2018, na podlagi 29. in 67. člena Poslovnika Državnega sveta (Uradni list RS, št. 70/08, 73/09, 101/10, 6/14 in 26/15) in na podlagi posveta z naslovom *Predlog novega zakona o znanstveno-raziskovalni dejavnosti* sprejel naslednji

## S K L E P

Državni svet je 14. februarja 2018 organiziral posvet o Predlogu novega zakona o znanstveno-raziskovalni dejavnosti. Posvet je bil namenjen razpravi o novem zakonu o znanstveno-raziskovalni dejavnosti in predstavitvi ključnih konceptov, problemov, dogovorjenih in odprtih členih zakona. Predstavniki civilne in strokovne sfere so predstavili pripombe, ki bi bile podlaga za spremembe oz. dopolnila vsebine predlaganega zakona. Na posvetu je civilna in strokovna sfera predstavila prednosti in slabosti novega predloga zakona z vidika pogojev za raziskovalno delo in status raziskovalcev v Sloveniji v akademski in gospodarski sferi, v povezavi z Evropo in svetom. Sedanji raziskovalni zakon je star 19 let, zato je smiselno pomagati Vladi pri izdelavi novega, modernejšega in kakovostnejšega.

Neustrezen odnos do znanstveno-raziskovalnega dela povzroča nepopravljivo škodo, ne le znanosti, temveč družbi v celoti, kajti znanost in skrb zanjo še kako pomembno definirata našo družbeno prihodnost. Gledano globalno se Slovenija nahaja na razpotju znanstveno-tehnološkega razvoja, ki na eni strani lahko vodi v poraz človeštva v bitki z inteligentnimi stroji, na drugi strani pa v veliko zmago človeškega uma nad boleznimi in fizičnimi omejitvami človeškega telesa. Slovenska znanost je na mnogih področjih naredila velike preboje. Na žalost pa je bilo, zlasti na področju implementacije znanstvenih dosežkov v gospodarski in materialni razvoj slovenske družbe, storjenega bistveno premalo. Digitalna revolucija, zelene tehnologije, prehod na obnovljive vire energije nam ponujajo priložnost, da bi lahko v relativno kratkem času nadomestili zaostanek za tistimi družbami, ki so bile sposobne tehnološki napredek tradicionalno hitreje uveljaviti in bolje ekonomsko izkoristiti.

Na posvetu so sodelovali predsednik Državnega sveta Alojz Kovšca, ministrica za izobraževanje, znanost in šport dr. Maja Makovec Brenčič, državni sekretar na Ministrstvu za izobraževanje, znanost in šport dr. Tomaž Boh, prof. dr. Tadej Bajd s Slovenske akademije znanosti in umetnosti, prof. dr. Matjaž Mikoš z Inženirske akademije Slovenije, predsednica KOsRIS - koordinacije samostojnih raziskovalnih inštitutov Slovenije prof. dr. Sonja Novak Lukanovič, direktor Inštituta Jožef Stefan in član delovne skupine za sprejem zakona prof. dr. Jadran Lenarčič, prof. dr. Klavdija Kutnar z Univerze na Primorskem, predsednica Sveta RS za znanost in tehnologijo prof. dr. Tamara Lah Turnšek, predsednik Sveta RS za visoko šolstvo prof. dr. Mladen Franko, član Sveta RS za visoko šolstvo prof. dr. Igor Papič in državni svetnik prof. dr. Matjaž Gams.

Posvet so povezovali prof. dr. Matjaž Gams, državni svetnik za raziskovalno dejavnost, prof. dr. Branka Kalenič Ramšak, državna svetnica za visokošolsko dejavnost, in prof. dr. Tamara Lah Turnšek, predsednica Sveta RS za znanost in tehnologijo.

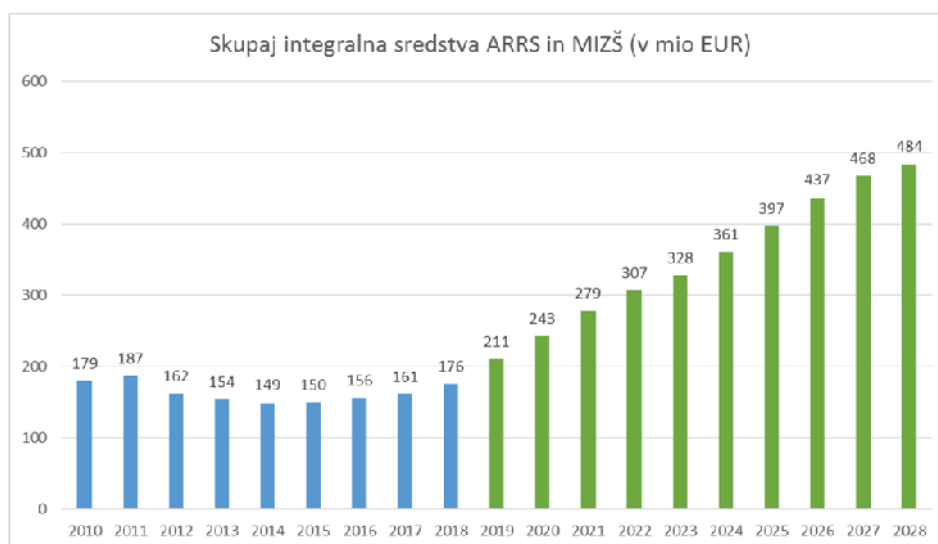
\* \* \*

### **Predstavitev vsebine predloga zakona**

- Izhodišče so določila Zakona o vladi in iz tega izhajajoča pristojnost resorjev.
- Zakonska umestitev znanosti in visokega šolstva je povezana z zakonodajo s področja inovacij in tehnologije.
- Poudarja se temeljna znanost, ki je osnova pridobivanja novega znanja in nadaljnega razvoja znanja do točke, ko „raziskava zapusti“ laboratorijsko okolje, upoštevata se raziskovalni steber (npr. TRL 1-3) in razvoj / družbeni izzivi (npr. TRL 3-6).
- Dopolnjevanje Zakona o znanstveno-raziskovalni dejavnosti in Zakona o podpornem okolju za podjetništvo v delu, ki se nanaša na podporo raziskavam v podjetjih.
- Vzpostavitev raziskav in inovacij kot celovitega sistema.



- Predlagane rešitve so usmerjene v uresničevanje Resolucije o raziskovalni in inovacijski strategiji Slovenije 2011–2020:
  - financiranje raziskovalne dejavnosti s proračunskimi sredstvi za raziskovalno-razvojno dejavnost (RRD) se povečujejo do 0,7 % BDP v petih letih in na 1 % BDP v desetih letih; po doseženi ciljni vrednosti 1% BDP rastejo sredstva za raziskovalno dejavnost najmanj 1 odstotno točko hitreje od nominalne rasti BDP;
  - stabilno izvajanje raziskovalne dejavnosti prek institucionalnega in programskega stebra;
  - opredelitev javne službe;
  - možnosti nagrajevanja raziskovalcev do dvakratnika osnovne plače;
  - vzpostavitev Nacionalnega sveta za integriteto v znanosti;
  - ureditev odprtega dostopa do znanstvenih objav in raziskovalnih podatkov;
  - oblikovanje Sveta za raziskovanje in inovacije Republike Slovenije, ki je strokovno posvetovalno telo Vlade in Sveta razvojnih ministrov,
  - proračunska sredstva za raziskovalno dejavnost se na letni ravni zagotavljajo v višini najmanj 1 % BDP.

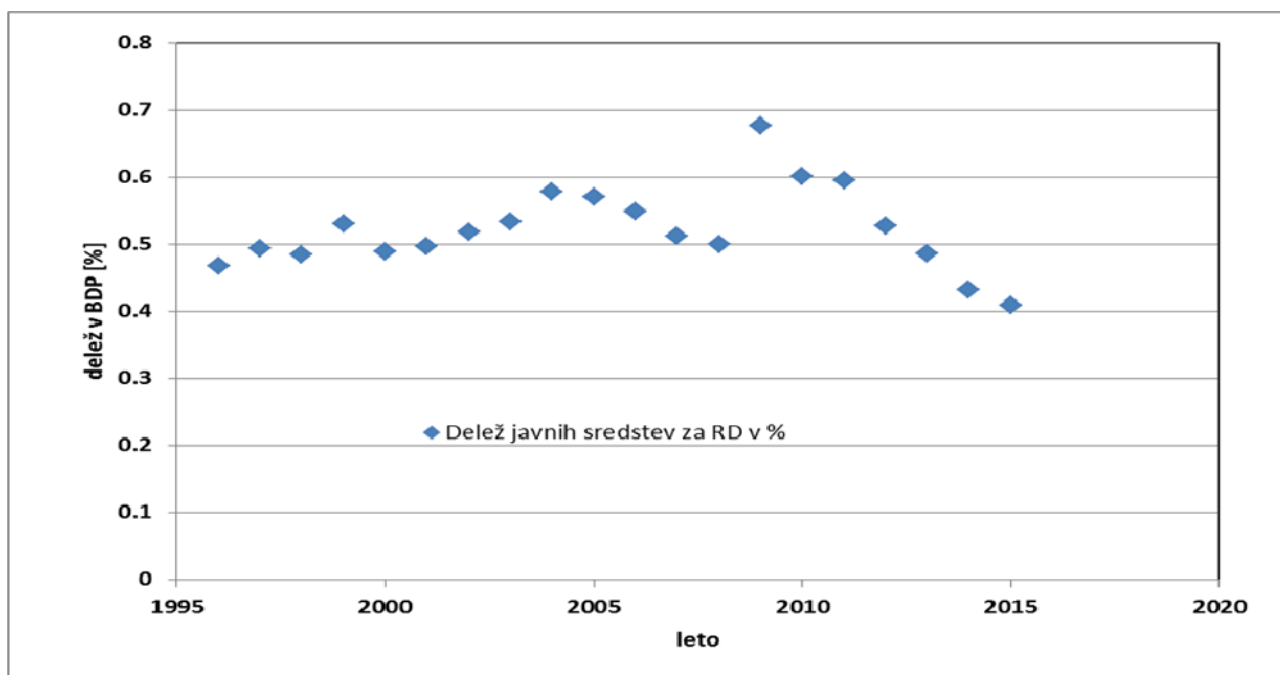


- Stabilno izvajanje raziskovalne dejavnosti je razdeljeno v dva stebra: institucionalni (z razvojnimi sredstvi) in programski. Do financiranja stabilnega izvajanja raziskovalne dejavnosti so upravičene javne raziskovalne organizacije (javni raziskovalni zavodi, javne univerze in javni samostojni visokošolski zavodi), na podlagi koncesije pa tudi drugi subjekti javnega ali zasebnega prava.
- Javno službo na področju raziskovalne dejavnosti predstavlja vsa raziskovalna dejavnost, infrastrukturna dejavnost ter z njima povezani strokovna in podporna dejavnost, s katero javne raziskovalne organizacije v javnem interesu dolgoročno in kakovostno uresničujejo svoje temeljno poslanstvo ter je sofinancirana iz javnih ali zasebnih sredstev. Javni raziskovalni zavod lahko poleg dejavnosti javne službe opravlja tudi druge dejavnosti, pri čemer te ne smejo posegati v obseg in kakovost zagotavljanja javne službe.
- Možnosti nagrajevanja raziskovalcev do dvakratnika osnovne plače. Raziskovalcem, ki so zaposleni na javni raziskovalni organizaciji, se izjemoma lahko izplača delovna uspešnost, skladno s predpisi organizacije in ne glede na druge predpise, če so za to zagotovljena sredstva, ki niso sredstva državnega proračuna Republike Slovenije. Plača raziskovalca z vsemi dodatki ne more presegati dvakratnika osnovne plače.

## Problematika predlaganega zakona

- Zakon izpostavlja program dolgoročnih nacionalnih raziskav, ki obsegajo raziskovanje zgodovine slovenstva, kulturno, naravno dediščino, jezik z različnih vidikov, ki so pomembni za raziskovanje slovenskega jezika ter tudi naravno dediščino ter tudi druge dejavnosti, v katero področje brez dvoma sodi tudi narodno vprašanje.
- Zakon ne povezuje znanstveno-raziskovalnega in razvojno-poslovnega vidika: ni vidne povezave med znanstveno-raziskovalnim delom in visokošolskim izobraževanjem, vloga univerz ni jasna, manjka umestitev Agencije za tehnološki razvoj. Zakon bi moral bolj spodbujati združevanje zavodov, inštitutov oz. univerz - konzorcija kot pravne osebe, ki bi pod svojim imenom nastopal na mednarodnem trgu.
- Zakon ne podpira celotnega inovacijskega sistema oz. ne spodbuja inovativnosti in razvoja. Povezava z ostalima dvema zakonoma, ki urejata področje visokega šolstva in podjetništva, ni transparentna. Zakon sistemsko ne opredeljuje tehnologije. Ne ureja pravno formalnega statusa zavodov oz. raziskovalnih organizacij. S predlogom zakona se pojavljajo vprašanja, kako bo zakon povezal vsebino Zakona o podpornem okolju za podjetništvo z vsebino Predloga zakona o znanstveno-raziskovalnem delu, kje so mehanizmi in instrumenti za tehnološki razvoj, laboratorijske pogoje, potrjevanje tehnologij v realnem okolju, dokazovanje tehnologij in uveljavitev v gospodarskem okolju. Zakon ne opredeljuje inovacij in prenosa znanja v gospodarstvo oz. družbo. Razvojna sredstva prispevajo k strateški uspešnosti posamezne znanstveno-raziskovalne institucije in vplivajo tudi na njihovo institucionalno evalvacijo, ki pa je predlagani zakon ne opredeljuje. Zakon bi moral spodbujati različne oblike sodelovanja in združevanja raziskovalnih skupin. Ni opredeljenih finančnih mehanizmov za inovacije, ki bi temeljile na raziskovalnem delu in bi najpomembnejše dosežke raziskovalnega dela pripeljale do patentov, prototipov, naprav in ustanavljanja novih visokotehnoloških podjetij.
- Resolucija o raziskovalni in inovacijski strategiji Slovenije 2011–2020 govori o celovitosti in nedeljivosti znanosti. Zakon več pozornosti namenja javnim raziskovalnim inštitutom kot pa znanstveno-raziskovalnemu delu na univerzah oz. drugim javno-raziskovalnim organizacijam.
- Zakon opredeljuje upravljanje raziskovalne dejavnosti oz. raziskovalno-razvojne dejavnosti in inovacije v Sloveniji prek Sveta razvojnih ministrov, ki ga vodi minister, pristojen za znanost. Svet za znanost in tehnologijo, ki je identičen Svetu za raziskovanje in inovacije Republike Slovenije, postane svetovalno telo Vlade, ki spremlja inovacijsko dejavnost, programske dokumente s strani inovacij, vrednotenje učinkov inovacij, kar pa ta zakon ne ureja. Smiselno bi bilo preoblikovati njegov status in pristojnosti primerjalno z nekaterimi drugimi razvitimi državami, v katerih imajo tovrstna telesa na voljo svoja proračunska sredstva in so popolnoma politično neodvisna. Kritično analizirajo sklepe ministrstev in posredujejo to predsedniku Vlade. Pristojnosti tega sveta naj ne bi bile omejene le v okvir pristojnega ministrstva, ampak povezane z drugimi resorji z namenom kompleksnega urejanja področja znanosti, razvoja in inovacij. Zakon opredeljuje ločenost ministrstev, ministrstvo za znanost in ministrstvo za razvoj. Ločitev lahko pripelje do neželenih sprememb in precejšnjega znižanja oz. zmanjšanja možnosti prenosa znanja in tehnologij.
- Vprašljiva je sestava upravnega odbora znanstvenega sveta in drugih teles na agenciji, predlaga se večjo fluktuacijo v teh telesih zaradi korupcijskih tveganj, pri čemer je strokovna sestava ključnega pomena.
- Ključni del zakona je ureditev financiranja oz. predvidena rast proračunskih sredstev za znanstveno-raziskovalno dejavnost. Gre za odpravljanje večletnih anomalij in podhranjenosti znanstveno-raziskovalne dejavnosti: predlog zakona je pri tem premalo ambiciozen. Financiranje znanstveno-raziskovalne dejavnosti ne pomeni samo zagotavljanja plač raziskovalcev, ampak vpliva na mednarodno primerljivost rezultatov raziskav oz. raziskovalnih in znanstvenih dosežkov. Rezultati raziskovalne dejavnosti so ključni za gospodarski razvoj države ter napredek in blaginjo družbe, slovenske družbe kot celote.

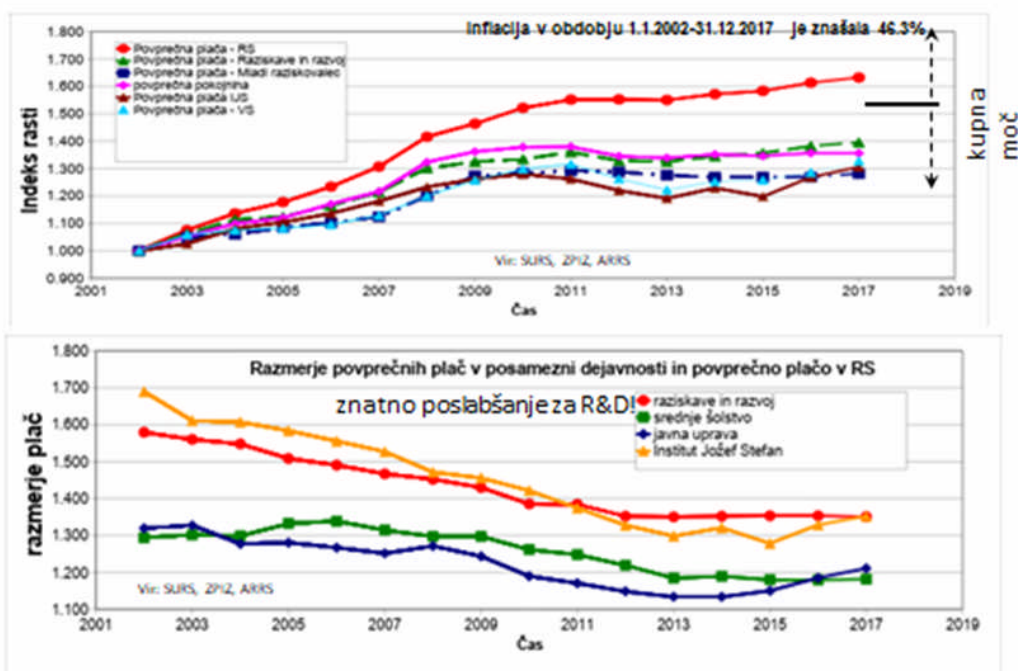
- Nerealno se prikazujejo sredstva, npr. pri pametni specializaciji, sredstvih iz gospodarstva itd. Vprašljiv je predlagan princip, da mora javna inštitucija sofinancirati raziskave v sklopu strategije pametne specializacije z lastnimi, tržnimi sredstvi. Fakulteta mora za to prispevati 20–25 % iz dodatne vrednosti, ustvarjene na trgu. Dokaz več za nujno povezovanje visokega šolstva, znanosti, inovacij in gospodarstva.
- Povečanje proračunskih sredstev za raziskovalno dejavnost in tehnološki razvoj je nujna. Predlaga se, da se v zakonu natančneje opredeli realno povečanje sredstev nad rastjo BDP. Ni SVOT analize, zaradi tega manjkajo finančni instrumenti, ki bi gospodarstvo stimulirali, da bi dodalo še 2 % k sredstvom za raziskovalno dejavnost. Cilj je vsaj 3 % BDP sredstev za raziskovalno dejavnost, kar predvideva tudi Lizbonska deklaracija, in 3 % BDP sredstev za visoko šolstvo.
- Po podatkih OECD je Slovenija po financiranju v povprečju v zadnjih letih med 0,5 %, in 0,6 % v BDP, trenutno le 0,38–3 %.



- Zakon ne opredeljuje, kolikšen del predstavlja stabilno financiranje vsebine, prav tako ne nekaterih ključnih postavk, kot so normativi, standardi, evaluacija, podrobnejša organizacija upravljanja z javnimi sredstvi za raziskovalno dejavnost, pogoji in merila, postopki zbora, financiranje, spremljanje, nadziranje. To naj bi urejali podzakonski predpisi, kar predstavlja nepredvidljivo uresničevanje zakona. Prav ti podzakonski akti so lahko tudi potencialni razlog neuspešne realizacije ciljev zakona. Zato se predlaga oblikovanje ekspertne skupine, ki bo sodelovala pri pripravi, oblikovanju normativov in standardov, pogojev in meril ter bo sestavljena tako, da bo upoštevala raznolikost znanstveno-raziskovalne dejavnosti oz. upoštevala tudi specifičnost JRZ oz. raziskovalnih deležnikov.
- Zakon ne opredeljuje dovolj domišljeno simulacij stroškov odprtega dostopa do znanstvenih objav. Ti stroški so zelo veliki in bodo zarezali v obseg sredstev, ki bi jih lahko uporabili v povečanem obsegu za druge namene: za programe, projekte, razvoj kadrov itd.
- Doktorski študij temelji na raziskovalni dejavnosti, zato morajo imeti visokošolske ustanove ustrezno finančno osnovo tudi za zagotavljanje materialnih pogojev za raziskovalno delo. Omenjena predloga zakonov za raziskovalno in visokošolsko dejavnost sta si pri tem kontradiktorna, saj en zakon ukinja financiranje doktorskega študija na samostojnih visokošolskih zavodih, drug pa uvaja doktorski študij kot javno službo in možnost koncesij. Predlagana zakonodaja ne rešuje problematike doktorskega študija, utemeljenega na dvojnem financiranju.

- Javno-zasebno partnerstvo (finančna učinkovitost): nekateri samostojni visokošolski zavodi ponujajo vrhunsko in v svetu edinstveno raziskovalno opremo in infrastrukturo, pridobljeno iz nedržavnih sredstev, ki se jih ne uporablja za izobraževalne namene.
- Zakon rešuje avtonomijo inštitutov, fleksibilizacija plače je uvedena na dva načina: z dopolnilnim zaposlovanjem v isti organizaciji ter v obliki nove delovne uspešnosti. Programsko financiranje ostaja in se fleksibilizira. Spodbude sodelovanja inštitutov, univerz, gospodarstva in podobno v evropskih projektih niso eksplicitno navedene, to je prepuščeno Agenciji za raziskovalno dejavnost.
- Zakon ne rešuje specifičnih pogojev pri zaposlovanju raziskovalcev, kot npr. izpopolnjevanje v času doktorata oz. v času postdoktorskega študija. Predlog zakona ne odgovarja na problem mladih znanstvenikov – doktorantov in slovenskih študentov, ki študirajo v tujini. Mladi odhajajo: 4.000 pri populaciji 21.000 otrok (cca. milijarda izgube letno).
- Pripravljata se tako nov zakon o visokem šolstvu, kot tudi zakon o raziskovalno-razvojni dejavnosti. Nekatera vprašanja so skupna kot npr. status visokošolskih učiteljev, ki so tudi raziskovalci. Temeljno in aplikativno raziskovanje je nujen pogoj za kakovostno izvajanje visokošolskega študija – dileme glede delovne obveznosti visokošolskih učiteljev, ki mora nujno vsebovati tudi raziskovalno dejavnost.
- Opredelitve v zakonu ne spodbujajo nadaljevanje raziskovalnega dela po doktoratu v Sloveniji. Problem v manjši meri blažijo institucionalna sredstva, ki jih posamezna raziskovalna organizacija lahko uporabi tudi za ta namen. Ni mehanizmov, kako mlade raziskovalce vključiti v raziskovalno delo univerz in inštitutov.
- Problem statusa zaposlenih na univerzah in inštitutih: status raziskovalcev kot javnih uslužbencev in sistem plač ostaja enak veljavnemu in jasno opredeljen, kjer naj bi imel zaposleni pedagoški naziv v skladu z zakonodajo v visokem šolstvu. Področna zakona različno obravnavata raziskovalce in visokošolske učitelje. Na inštitutih so vsi zaposleni raziskovalci, na univerzah je pa večina profesorjev. Na univerzi je lahko nekdo zaposlen polovično z eno pogodbo na mestu učitelja, z drugo pogodbo pa na mestu raziskovalca – oba statusa pa se po pravicah razlikujeta, plačni razredi raziskovalcev in visokošolskih učiteljev se razlikujejo.
- Zakon opredeljuje nagrajevanje raziskovalcev, zaposlenih v javno-raziskovalnih organizacijah in na univerzi. Za izplačilo delovne uspešnosti bi bilo namenjeno do dvakratnika osnovne plače, če so ta sredstva nad 100 % zagotovljena izven državnega proračuna Republike Slovenije. Ali to pomeni izstop iz sistema javnih uslužbencev? Zakon o javnih uslužbencih naj ne bi omogočal te možnosti.
- Izvolitve v znanstvene nazive so mednarodno primerljive. Raziskovalci morajo dosegati rezultate na nivoju Evrope in so merljivi. Če ne dosegajo nekaj izvolitev zapored, pogosto izgubijo službo, v znanosti še pogosteje kot v visokem šolstvu. Zahteve po kakovosti raziskovanja in pogoji za ohranitev delovnega mesta so visoki, zato bi morale biti tudi nagrajevanje visoko vrednoteno. Namesto tega aktualni plačni sistem povzroča uravnilovko, zlasti na inštitutih.

# Plače raziskovalcev



- Pri pripravi raziskovalno-razvojne politike bi se morala Slovenija primerjati z dvema dominantnima raziskovalnima prostoroma v svetu, to je z ZDA in še posebej Nemčijo. Z zakonom bi morala biti zagotovljena vsaj konvergenca proti tema dvema prostoroma oz. omogočati kompatibilnost. Slovenija ni samozadostna in se bo morala močneje povezovati zlasti z evropskim raziskovalnim prostorom. Razlike so tudi pri pojmovanju akademskih nazivov: v Sloveniji akademski naziv ni nujno povezan z delovnim mestom, npr. v Nemčiji oz. ZDA je redni profesor naziv delovnega mesta in neakademski naziv. Za raziskovalno učinkovitost univerz bi morala biti pedagoška obveznost profesorja zmanjšana s pridobitvijo raziskovalnega projekta ali programa.
- Predlaga se celovit zakon o univerzah in raziskovalnih institutih, ker imajo univerze in raziskovalni inštituti posebno poslanstvo in skupno točko v temeljnem raziskovanju in doktorskem študiju; zagotovitev javnega financiranja izobraževalne in raziskovalne dejavnosti, v NPVŠ cilj 2 % BDP iz proračuna. Cilj novega (skupnega) zakona naj bo izboljšanje in dvig kakovosti v visokem šolstvu in na področju raziskovalno-razvojne in inovacijske dejavnosti ter ne zadovoljevanje parcialnih interesov deležnikov in političnih ciljev.

**Predlog sklepa Državnega sveta je bil sprejet (22 državnih svetnic in svetnikov je prijavilo prisotnost, 20 jih je glasovalo, nihče ni bil proti).**

## **9. točka dnevnega reda:**

- **Obrazložitev odgovora Vlade Republike Slovenije na pobudo in vprašanje državnega svetnika Francija Rokavca v zvezi z izvajanjem Zakona o stvarnem premoženju države in samoupravnih lokalnih skupnosti (ZSPDSL-1)**

Vprašanje in pobudo državnega svetnika Francija Rokavca, ki ju je Državni svet podprl na 6. seji 11. 4. 2018, so državne svetnice in svetniki prejeli po elektronski pošti s sklicem.

Odgovor Vlade Republike Slovenije z dne 10. 5. 2018 so državne svetnice in svetniki prav tako prejeli s sklicem.

30. maja 2018 je bila na pobudo državnega svetnika Francija Rokavca sklicana skupna seja Komisije za državno ureditev in Interesne skupine lokalnih interesov, na kateri sta slednji opravili obravnavo navedenega odgovora.

Na seji komisije in interesne skupine je bil predstavljen tudi predlog sprememb Zakona o stvarnem premoženju države in samoupravnih lokalnih skupnosti, ki ga je predložil državni svetnik Franci Rokavec, in vsebina predloga Ministrstva za javno upravo za spremembo navedenega zakona.

Sklepe Komisije za državno ureditev in Interesne skupine lokalnih interesov so državne svetnice in svetniki prejeli po elektronski pošti s sklicem.

V sklepih sta komisija in interesna skupina predlagali Službi Državnega sveta za pravne in analitične zadeve, da prouči zakonodajno iniciativo državnega svetnika in predlog Ministrstva za javno upravo z zakonodajno-tehničnega vidika in pripravi dokončno zakonsko besedilo, ki bo nato predloženo v odločanje Državnemu svetu.

V imenu predlagatelja pobude je podal kratko obrazložitev državni svetnik Bojan Kontič.

V skladu z razlago šestega odstavka 98. člena Poslovnika Državnega sveta, sprejeto na 19. seji Državnega sveta 11. 6. 2014, se razprava o odgovoru na svetniško vprašanje ali pobudo zaključí brez sklepov.

Državni svet se je seznanil z odgovorom Vlade Republike Slovenije na pobudo in vprašanje državnega svetnika Francija Rokavca v zvezi z izvajanjem Zakona o stvarnem premoženju države in samoupravnih lokalnih skupnosti (ZSPDSLS-1) in sklepi Komisije za državno ureditev in Interesne skupine lokalnih interesov, na podlagi katerih bo v obravnavo Državnemu svetu predložena zakonodajna iniciativa za spremembo Zakona o stvarnem premoženju države in samoupravnih lokalnih skupnosti.

- - -

Predsednik je zaključil 8. sejo Državnega sveta Republike Slovenije in se svetnicam in svetnikom ter vabljenim zahvalil za razpravo in sodelovanje.

dr. Dušan Štrus  
sekretar

Alojz Kovšca  
predsednik